

Důvěra v neziskové organizace a vnímání jejich přínosu pro společnost

Výzkumná zpráva

23. září 2025

Zadavatel:

| Nadace **OSF**

Zpracovatel:

STEM Ústav empirických
výzkumů, z.ú.

www.stem.cz

O projektu a o výzkumu

Tato výzkumná zpráva vznikla v rámci projektu „Přehledová studie o přínosu neziskových organizací“, kterou realizuje analytický ústav STEM pro Nadaci OSF. Cílem projektu je prozkoumat různé aspekty organizovaného občanského sektoru a jeho přínosu pro fungování svobodné, demokratické společnosti. Projekt má následující části:

1. Základní čísla o neziskovém sektoru vč. ekonomických ukazatelů a jejich vývoj v čase
2. Společenský přínos neziskových organizací – sbírka případových studií
- 3. Aktuální postoje veřejnosti k neziskovým organizacím (tato zpráva)**

Tento dokument představuje výstup ze 3. části projektu a jde o analytickou zprávu z kvantitativního průzkumu postojů veřejnosti k nevládním neziskovým organizacím.

Tým

STEM

Jaromír Mazák

jaromir.mazak@stem.cz

Aleš Vomáčka

Anna Veselá

Martin Kratochvíl

Metodika: Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření se zaměřilo především na otázky důvěry a vnímání neziskových organizací. Pro účely třídění a hlubší analýzy byly součástí dotazníku také otázky na vlastní dobročinnost a na zkušenost s využíváním služeb neziskového sektoru respondenty a jejich domácnostmi.

Menší sada otázek pro tvorbu indexu důvěry v neziskové organizace byla převzata z dřívějšího šetření STEM pro Neon, síť koordinovanou Glopolis, o. p. s. z roku 2019. Stejná sada otázek pak byla dotazována také ve výzkumu „Takoví jsme“ pro Nerudný fest.cz, z. s. v roce 2021. Výzkum tak umožňuje také indikativní srovnání základních postojů k neziskovým organizacím v čase.

Základní parametry výzkumu	
Typ výzkumu	Kvótně-reprezentativní dotazníkové šetření
Reprezentovaná populace	Populace České republiky 18+
Způsob sběru dat	Online dotazování na Českém národním panelu (CAWI)
Velikost výběrového souboru	1 005 respondentů
Termín dotazování:	Červen 2025
Poznámka z zajištění reprezentativity	Kvótní výběr na základě pohlaví, věku, vzdělání, kraje bydliště a velikosti bydliště. Dovažování dat pro minulou volbu ve volbách do Poslanecké sněmovny a ve druhém kole prezidentských voleb.

Hlavní zjištění: Tematické shrnutí

- **Jsme rozděleni na třetiny:** Ve vnímání neziskových organizací se dnes stabilně opakuje dělení na tři přibližně stejně velké skupiny – pozitivní, ambivalentní a negativní (ať už se týká sympatií vůči sektoru, vnímané poctivosti, hodnocení dopadů práce nebo dalších aspektů).
- **Osobní zkušenost je klíčová:** Důvěra a pozitivní vnímání jsou významně vyšší u těch, kdo sami darují, věnují se dobrovolnictví nebo využívají služeb NNO (až o 20 bodů vyšší index důvěry na 100bodové škále).
- **Nejčastěji využívanými službami jsou volnočasové aktivity:** Každá čtvrtá domácnost využívá volnočasové aktivity a akce pro veřejnost organizované neziskovým sektorem. Ostatní typy služeb využívá méně lidí, asi desetina využívá sociální a zdravotní služby; kvalitu života pak dle subjektivního hodnocení klientů/uživatelů služeb nejvíce zlepšují právě služby sociální.
- **Důvěra ve srovnání s rokem 2021 relativně stabilní:** Index důvěry klesl od roku 2021 jen nepatrně z 51 na 49. Při srovnání s rokem 2019 již ovšem došlo k výraznému poklesu indexu důvěry v NNO. Rok 2019 byl ale vrcholem konjunktury a rokem obecně výrazně většího optimismu a společenské důvěry.
- **Vnímaný význam roste v krizích:** Třetina veřejnosti vidí NNO jako důležité pro demokracii, třetina je zpochybňuje. V krizích (např. živelná pohroma) však většina (57 %) jejich roli oceňuje.
- **Financování z veřejných rozpočtů státu je kontroverzní:** Lidé preferují financování ze soukromých zdrojů (občané, firmy), na druhém místě je přijatelnost financování z evropských fondů, teprve na třetím místě je přijatelné financování z veřejných zdrojů.

Vlastní dobročinnost

Cílem otázek na vlastní dobročinnost respondentů je především to, abychom v rámci průzkumu mohli zkoumat souvislost mezi vlastní zkušeností s dobročinností (dobrovolnictvím a dárcovstvím) a postoji k neziskovým organizacím. Pro přesnější odhad toho, jakou měrou se česká veřejnost zapojuje do dobrovolnických a dárcovských aktivit, doporučujeme čísla na webu indexsolidarity.cz, která se opírají o nedávný rozsáhlý výzkum STEM.

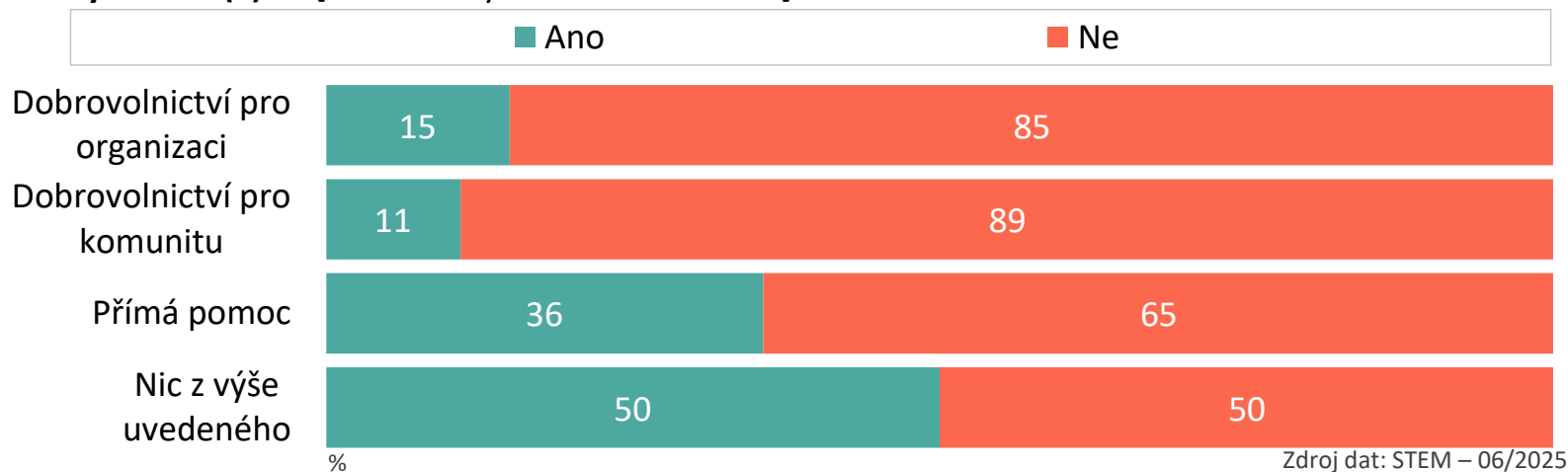
Rámcově lze říct, že lidé mají v rámci referenčního období posledních 12 měsíců častěji zkušenost s dárcovstvím než dobrovolnictvím, ale oba typy zkušenosti jsou poměrně běžné. Jen menšina veřejnosti za poslední rok nevykonala ani žádnou dobrovolnickou práci, ani nedala peníze na dobročinné účely.

Lidé nejčastěji v rámci dobrovolnictví poskytují přímou pomoc nezprostředkovanou organizací ani komunitou.

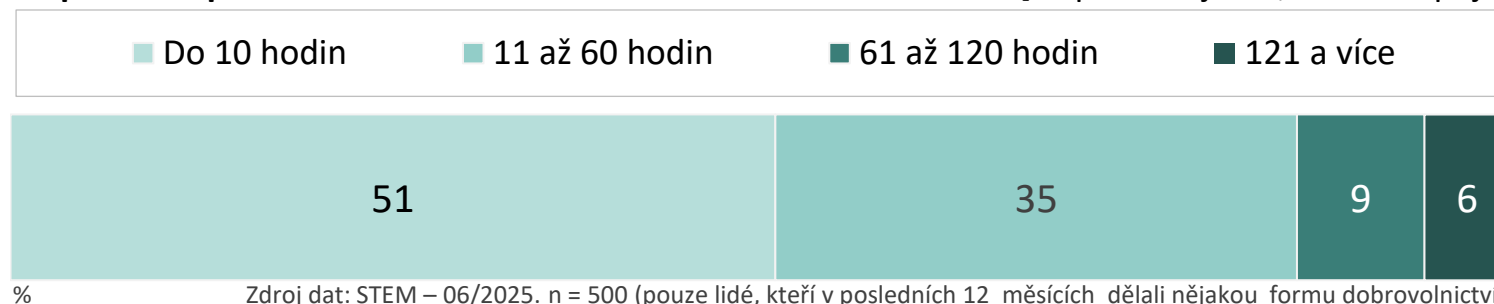
Polovina respondentů uvedla, že se v posledních 12 měsících nějak zapojila do dobrovolnické činnosti/pomoci. Častější je přitom přímá pomoc (nezprostředkovaná žádnou organizací nebo komunitou), ke které se přihlásilo 36 % lidí. Organizovanému dobrovolnictví se pak věnovalo 23 % osob (dobrovolnictví zprostředkované organizací nebo komunitou).

Z těch, kdo se dobrovolnický nějak zapojili, asi polovina dotázaných strávila v uplynulém roce dobrovolnickými činnostmi do 10 hodin. Další třetina věnovala dobrovolnické činnosti mezi 11 a 60 hodinami, 9 % mezi 61 a 120 hodinami a 6 % se dobrovolnické činnosti věnovalo 121 hodin a více, což je více než 10 hodin za měsíc.

„Které formy dobrovolnictví a bezplatné pomoci, které jste v posledních 12 měsících vykonával(a):?“ [Možnost výběru více možností]

„Kolik hodin jste celkem strávil(a) v posledních 12 měsících všemi typy dobrovolnické činnosti nebo bezplatného pomáhání někomu mimo Vaši rodinu a domácnost?“ [Odpovídali jen ti, kdo se zapojili]

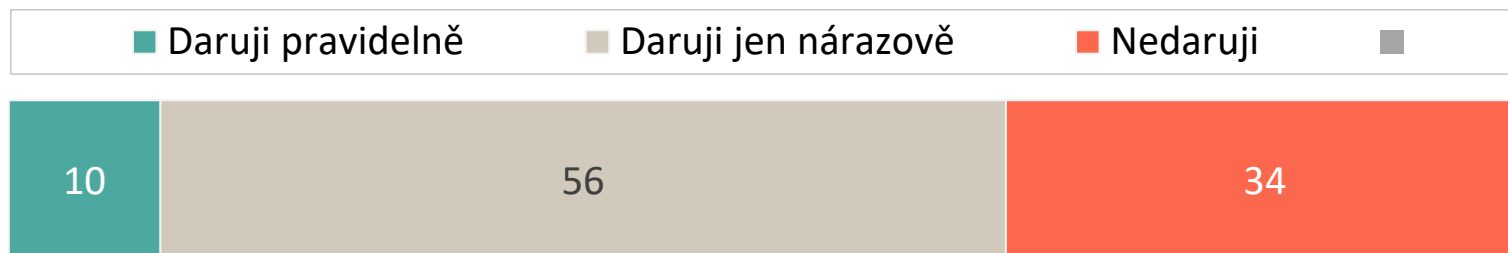
Alespoň nárazově darují dvě třetiny dotázaných. Nejčastěji darují v průběhu jednoho roku do 1000 Kč.

Na dobročinné účely vůbec nedaruje třetina dotázaných. Pravidelně z nich daruje každý desátý, více než polovina uvádí pouze nárazové dary.

Z dárců pak většina (68 %) daruje do 1000 Kč ročně. 40 % z dotázaných dárců na dobročinné účely pošle do 500 Kč.

Ochota k dárcovství příliš nesouvisí s věkem a jen slabě s pohlavím, ale je výrazně podmíněna vzděláním. Pravidelně daruje téměř 20 % lidí s vysokoškolským vzděláním, ale jen 6 % lidí bez maturity.

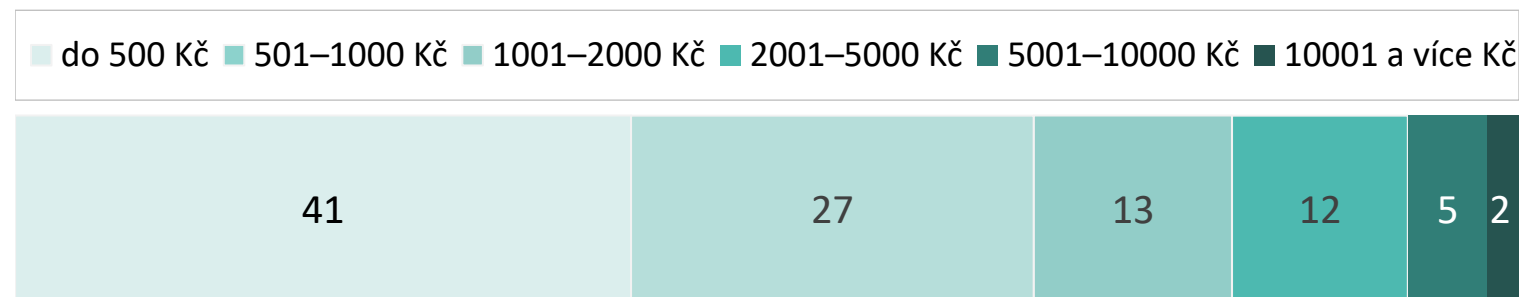
„Který z následujících popisů nejlépe vystihuje Vaši osobní situaci ohledně dárcovství peněz na dobročinné, veřejně prospěšné účely?“

%

Zdroj dat: STEM – 06/2025

„Pokuste se prosím odhadnout, kolik peněz (v Kč) přibližně darujete Vy osobně v průběhu jednoho roku na dobročinné účely: ?“

%

Zdroj dat: STEM – 06/2025, n = 662 (Pouze ti, kteří darují pravidelně nebo nárazově)

Lidé vyjádřili největší ochotu darovat peníze na zájmové a servisní organizace.

Pokud by lidé měli k dispozici 1 000 Kč k rozdělení mezi zájmové, servisní, advokační a watchdogové organizace,* největší částku (v průměru 362 Kč), by darovali na servisní organizace, tedy např. organizace poskytující sociální služby, zdravotní pomoc, podporu znevýhodněným lidem a podobně. O něco menší částku (v průměru 324 Kč) by darovali na zájmové organizace, tedy např. sportovní kluby, zájmové spolky pro děti a mládež, kulturní spolky nebo sbory dobrovolných hasičů. Jen přibližně na každou desátou korunu by si sáhly organizace advokační a podobně organizace watchdogové. Někteří lidé by raději peníze vrátili, než aby je darovali neziskové organizaci. V průměru by z uvažovaných 1000 Kč bylo vráceno 119 Kč.

„Představte si, že máte k dispozici 1 000 Kč, které můžete rozdělit mezi různé typy nevládních neziskových organizací. Jak byste je rozdělil(a)?“

Zdroj dat: STEM – 06/2025

*Znění pro respondenty v dotazníku:

Zájmové organizace (např. sportovní kluby, zájmové spolky pro děti a mládež, kulturní spolky, sbory dobrovolných hasičů apod.)

Servisní organizace (např. organizace poskytující sociální služby, zdravotní pomoc, podporu znevýhodněným lidem apod.)

Advokační organizace (např. organizace, které prosazují změny v zákonech, politice nebo veřejném mínění v oblastech, jako je školství, životní prostředí, transparentnost státní správy, rovnost práv apod.)

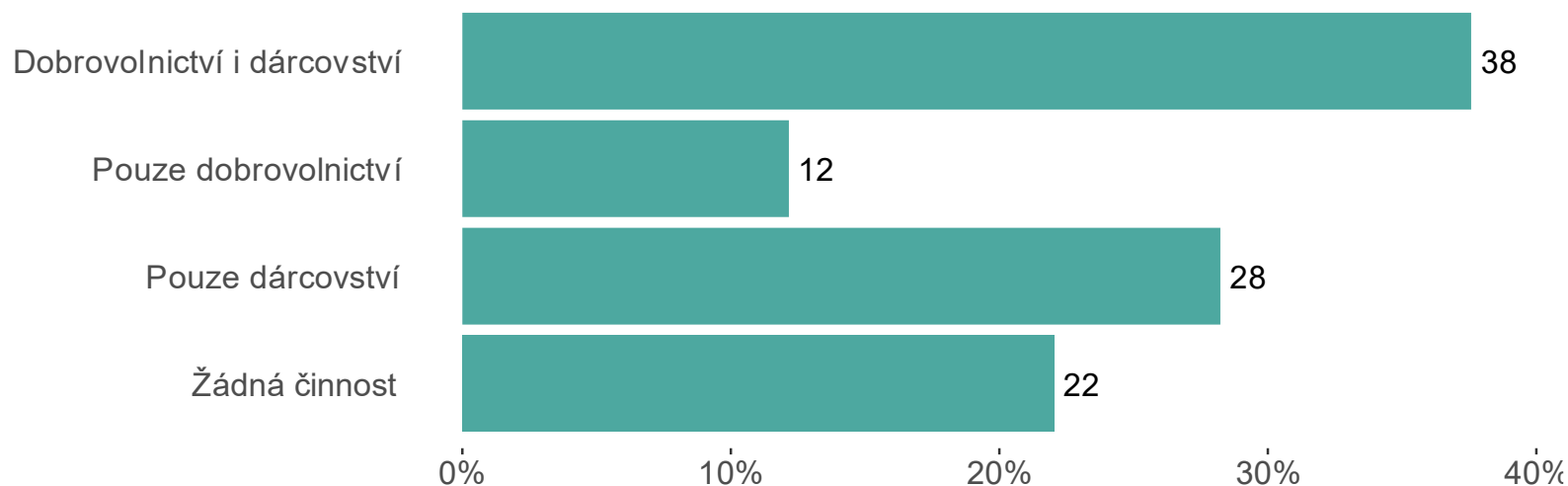
Watchdogové organizace (např. organizace, které dohlíží na činnost státu, politiků, úřadů a firem, upozorňují na korupci, porušování zákonů nebo ohrožení základních práv a svobod)

Výrazně častěji nastává situace, kdy je člověk pouze dárce, který se dobrovolnický nezapojuje (28 %), než situace obrácená, kdy se někdo pouze dobrovolnický zapojuje, ale nikdy nedaruje (12 %).

Téměř dva z pěti respondentů (38 %) v posledních 12 měsících jak darovalo finanční částku na dobročinné účely, tak vykonali nějakou formu dobrovolnické pomoci (tj. práce bez nároku na odměnu pro někoho mimo rodinu a domácnost). Zhruba pětina respondentů se v posledních 12 měsících nezapojila do žádné z obou forem dobročinnosti.

Tuto proměnnou využíváme na několika místech v této zprávě jako třídící proměnnou.

Typologie podle filantropické činnosti za posledních 12 měsíců

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Využívání služeb neziskových organizací

Cílem otázek na vlastní dobročinnost respondentů je především to, abychom v rámci průzkumu mohli zkoumat souvislost mezi vlastní zkušeností s dobročinností (dobrovolnictvím a dárcovstvím) a postoji k neziskovým organizacím. Pro přesnější odhad toho, jakou měrou se česká veřejnost zapojuje do dobrovolnických a dárcovských aktivit, doporučujeme čísla na webu indexsolidarity.cz, která se opírají o nedávný rozsáhlý výzkum STEM.

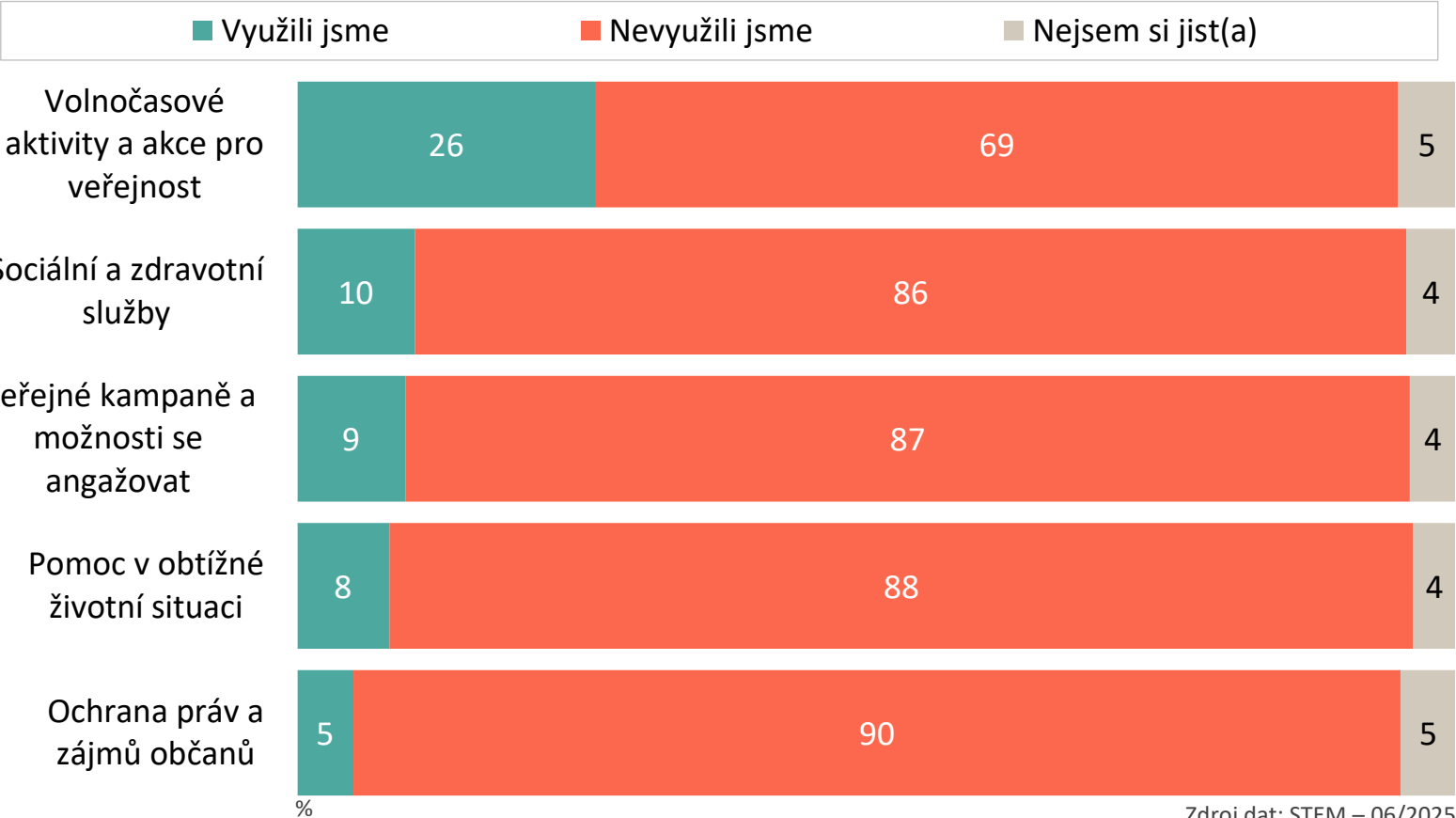
Rámcově lze říct, že lidé mají v rámci referenčního období posledních 12 měsíců častěji zkušenost s dárcovstvím než dobrovolnictvím, ale oba typy zkušenosti jsou poměrně běžné. Jen menšina veřejnosti za poslední rok nevykonala ani žádnou dobrovolnickou práci, ani nedala peníze na dobročinné účely.

Lidé nejčastěji uvádí, že využívají možnost akcí a volnočasových aktivit pořádaných neziskovými organizacemi (26 %), nejméně pak služeb ochrany práv a zájmů občana (5 %).

Nejvíce z dotazovaných, a to 26 %, využilo v posledním roce možnosti volnočasových aktivit a akcí pro veřejnost pořádaných neziskovými organizacemi. Nejméně lidí cítí, že nějakým způsobem využili služeb ochrany práv a zájmů občanů. Podobně velké skupin, kolem 10 % dotázaných, využili pomoci v obtížné životní situaci, sociální a zdravotní služby a veřejných kampaní a možnosti se angažovat.

***Přesné znění jednotlivých kategorií pro respondenty je uvedeno na následující straně.**

„Které z následujících služeb nebo aktivit, o kterých víte, že je realizovala nějaká nevládní nezisková organizace (např. spolek, sportovní klub, obecně prospěšná společnost, charita atp.) jste Vy osobně nebo někdo z Vaší domácnosti v posledních 12 měsících využil(a)?“*

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Konkretizace: využívání služeb neziskového sektoru

Takto dostali respondenti jednotlivé oblasti popsané v dotazníku (viz texty v rámečku).

Volnočasové aktivity a akce pro veřejnost (26 %)

např. sportovní kluby, kulturní akce, kroužky pro děti, vzdělávací workshopy, komunitní akce apod.

Sociální a zdravotní služby (10 %)

např. osobní asistence, pečovatelské služby apod.

Veřejné kampaně a možnosti se angažovat (9)

např. účast na petici, demonstraci, veřejné diskusi pořádané NNO apod.

Pomoc v obtížné životní situaci (8 %)

např. poradenství v dluhové nebo právní oblasti, krizová intervence, podpora při hledání zaměstnání, podpora pečujících osob apod.

Ochrana práv a zájmů občanů (5 %)

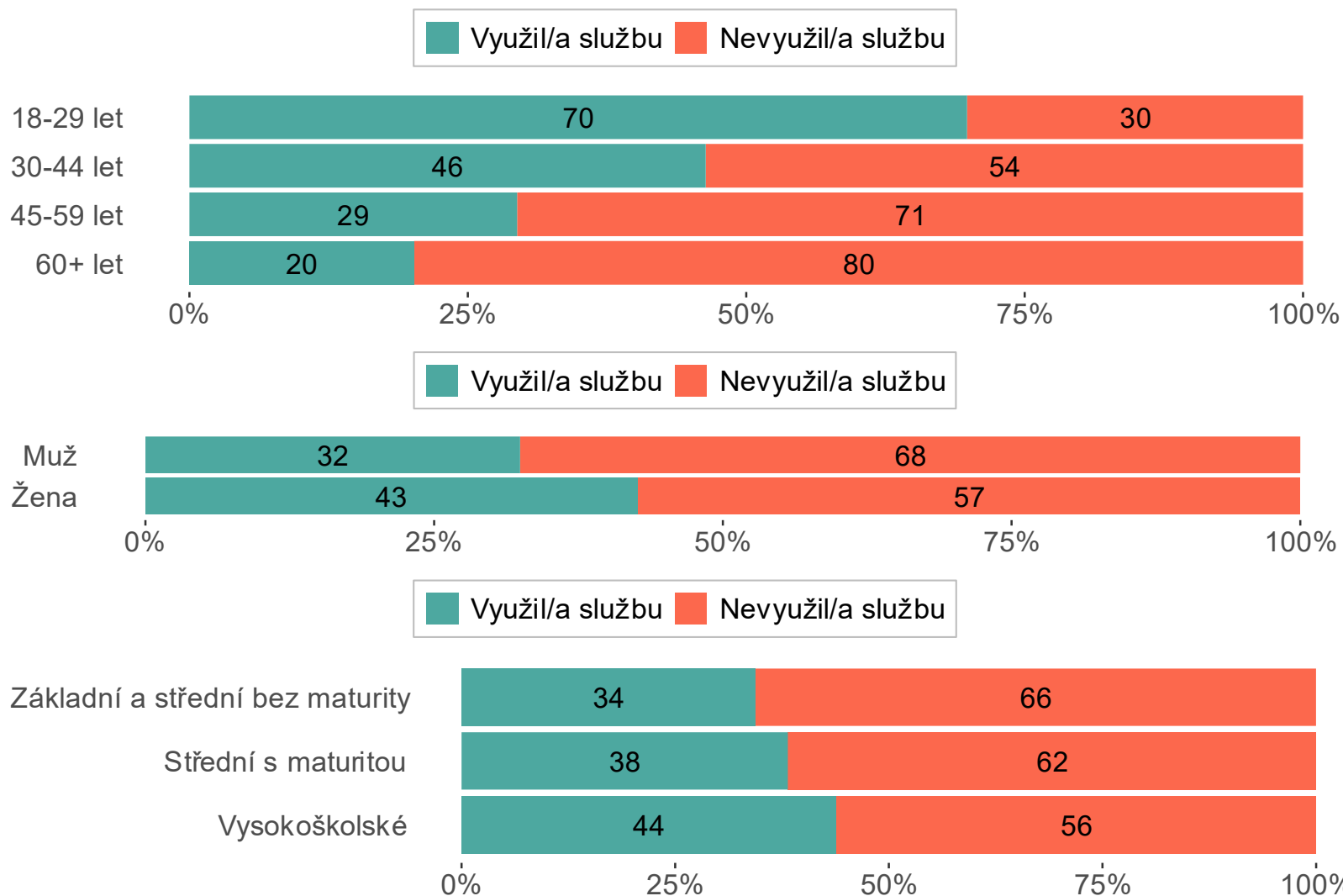
např. podpora v oblasti ochrany lidských práv, práv spotřebitelů, práv pacientů, práv zaměstnanců apod..

Volnočasové aktivity pořádané NNO častěji využívají ženy (30 %) než muži (21 %) a výrazně častěji mladí lidé (51 % ve věku do 29 let, ale méně než 20 % ve věku nad 45 let). Sociální a zdravotní služby využívají častěji ženy. Možnost angažovat se ve veřejné kampani využívají častěji lidé mladší a lidé s vysokoškolským vzděláním. Pomoc v obtížné životní situaci využívají častěji mladí lidé do 29 let a mírně častěji také lidé s nižším vzděláním (9 % bez maturity, 6 % s VŠ vzděláním).

Souhrnný pohled: využívání služeb neziskového sektoru dle sociodemografik

Nějaký ze sledovaných pěti typů služeb nebo aktivit organizovaných neziskovými organizacemi v posledních 12 měsících využilo **38 % dotázaných**, ovšem využívání se liší pro různé podskupiny: nějakou službu využily dvě třetiny lidí ve věku do 29 let. Poté využívání služeb s věkem klesá. O něco častěji služby využívaly také ženy než muži a lidé s vysokoškolským vzděláním než lidé s nižším stupněm dosaženého vzdělání, rozdíly podle pohlaví a vzdělání jsou však menší než rozdíly podle věku.

Je potřeba připomenout, že dotazování proběhlo jen na online populaci (metoda CAWI), čímž mohou být ovlivněny především výsledky pro osoby na 60 let, ovšem není jasné, jakým směrem ani jakou měrou.

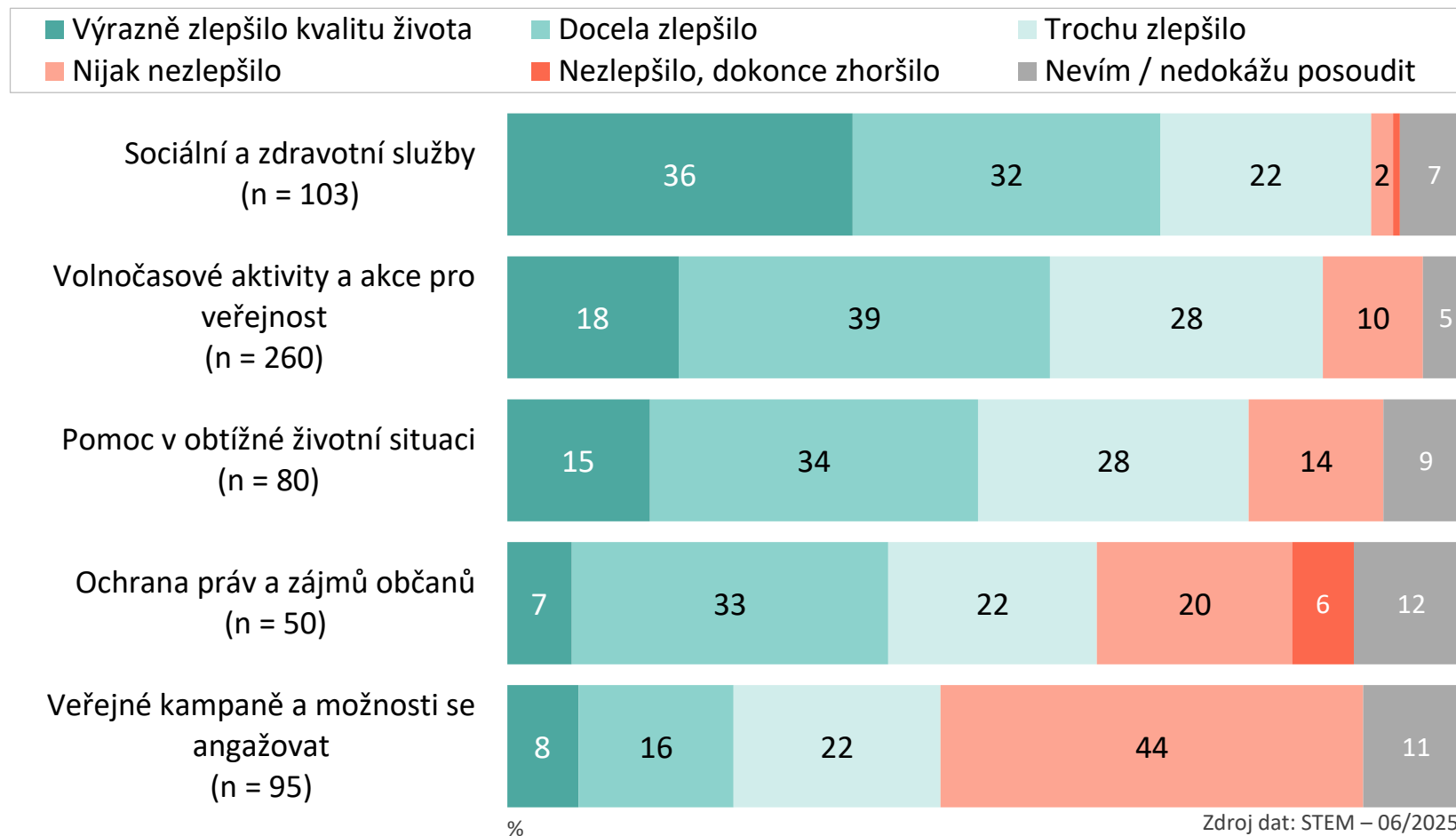

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Pokud lidé daný typ služeb využívají, nejvíce jim subjektivně kvalitu života zlepšilo využití sociálních a zdravotních služeb.

90 % dotázaných uvedlo, že využití sociálních a zdravotních služeb poskytovaných neziskovou organizací kvalitu jejich života alespoň trochu zlepšilo. Také využívání volnočasových aktivit a akcí pro veřejnost a pomoci v obtížné situaci alespoň trochu zvyšuje kvalitu života pro tři čtvrtiny nebo více lidí, kteří služby využívají. Využívání služeb ochrany práv a zájmů občanů je nejméně časté, ale i to vede k zlepšení kvality života u více než poloviny osob s touto zkušeností. Angažmá ve veřejných kampaních vede přímo ke zlepšení kvality života nejméně často, ale také jde o službu jiného charakteru, kdy občan skrze ni může spíše usilovat o změnu systému nebo nápravu situace pro někoho jiného.

„Do jaké míry byste řekl(a), že využití těchto služeb zlepšilo kvalitu života Vašeho nebo osob ve Vaší domácnosti?“

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Služby neziskových organizací častěji využívají ti, kdo se sami dobrovolnický zapojují nebo dávají peníze na dobročinnost.

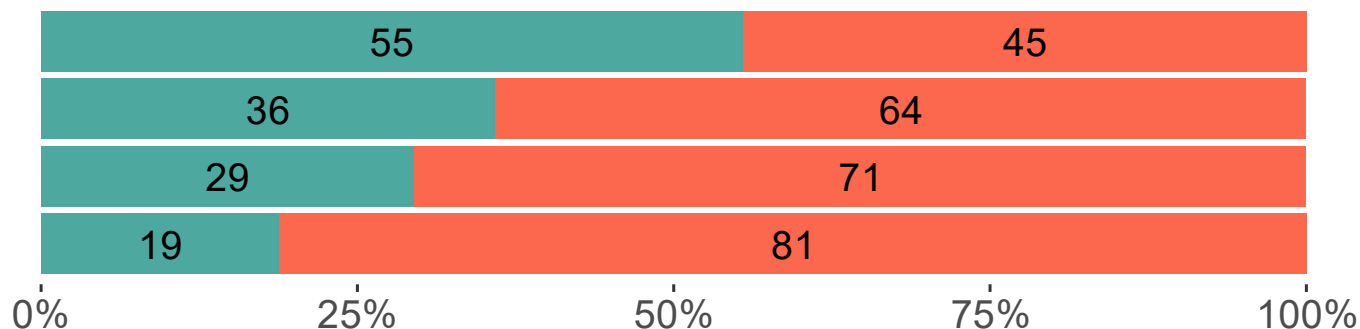
Nejvíce služby a aktivity organizované neziskovými organizacemi využili v posledních 12 měsících lidé, kteří se sami aktivně zapojili dobrovolnickou i dárcovskou činností (obecně, tedy třeba ve prospěch úplně jiné organizace nebo i zcela neorganizovaně). Mezi nimi využila nějakou službu nabízenou neziskovým sektorem více než polovina (55 %). Naopak, naprostá většina respondentů, kteří se sami nezapojují do dobročinnosti, ani žádnou službu sama nevyužívá.

Zapojili se osobně do dobrovolnictví nebo dárcovství?
[jednotlivé řádky]

Dobrovolnictví i dárcovství
Pouze dobrovolnictví
Pouze dárcovství
Žádná činnost

Využil/a osobně nebo někdo v domácnosti některý z pěti typů služeb (viz výše)

Využil/a službu Nevyužil/a službu

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Index důvěry v nevládní neziskové organizace a jeho vývoj v čase

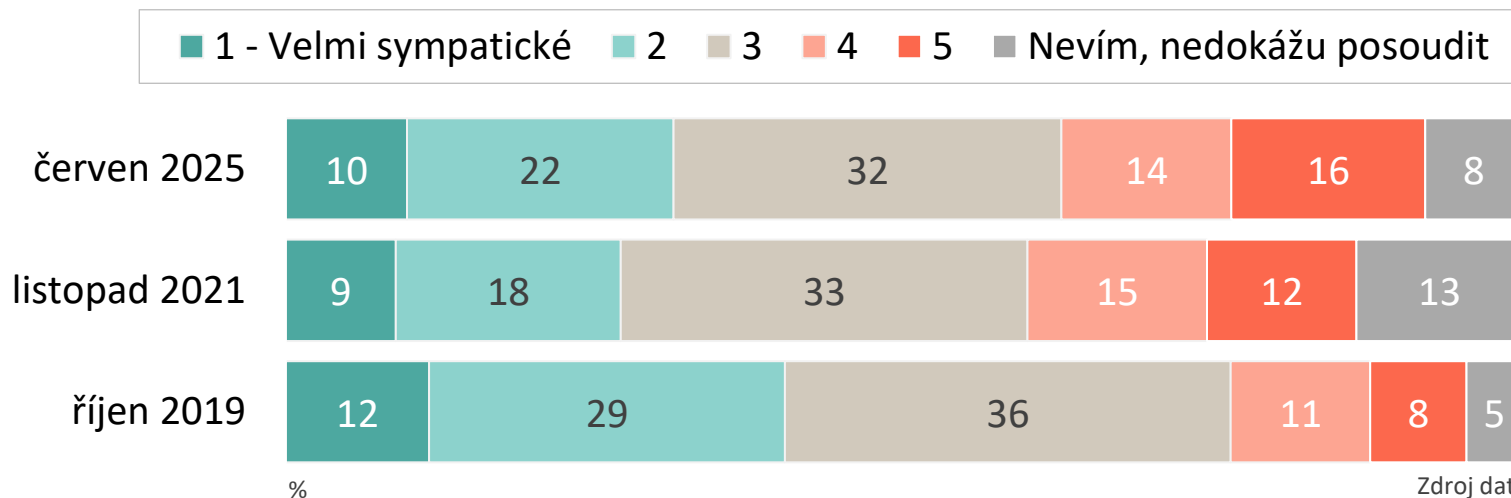
Menší sada otázek pro tvorbu indexu důvěry v neziskové organizace byla převzata z dřívějšího šetření STEM pro Neon, síť koordinovanou Glopolis, o. p. s. z roku 2019. Stejná sada otázek byla zopakována ještě ve výzkumu „Takoví jsme“ pro Nerudný fest.cz, z. s. v roce 2021. Aktuální výzkum tak umožňuje indikativní srovnání základních postojů k neziskovým organizacím v čase.

Přibližně třetina obyvatel hodnotí neziskové a nevládní organizace jako sympatické, třetina jako nesympatické a třetina zaujímá postoj uprostřed.

Postoj k neziskovým a nevládním organizacím dělí společnost do tří poměrně rovnoměrně zastoupených skupin. První třetina je hodnotí jako sympatické, druhá k nim má ambivalentní postoj a poslední naopak přijdou jako nesympatické.

Oproti měření z října 2019 došlo ke značnému zhoršení tohoto postoje veřejnosti vůči neziskovým organizacím. Rok 2019 byl přitom vyvrcholením hospodářské konjunktury a obecně rokem optimismu, který následně začal mizet v souvislosti s covidem a válkou na Ukrajině. Při srovnání s listopadem roku 2021 se už aktuální výsledky příliš nezměnily, byť poklesl podíl těch, kteří nemají názor.

„Nakolik jsou Vám celkově sympatické, nebo nesympatické neziskové a nevládní organizace?“

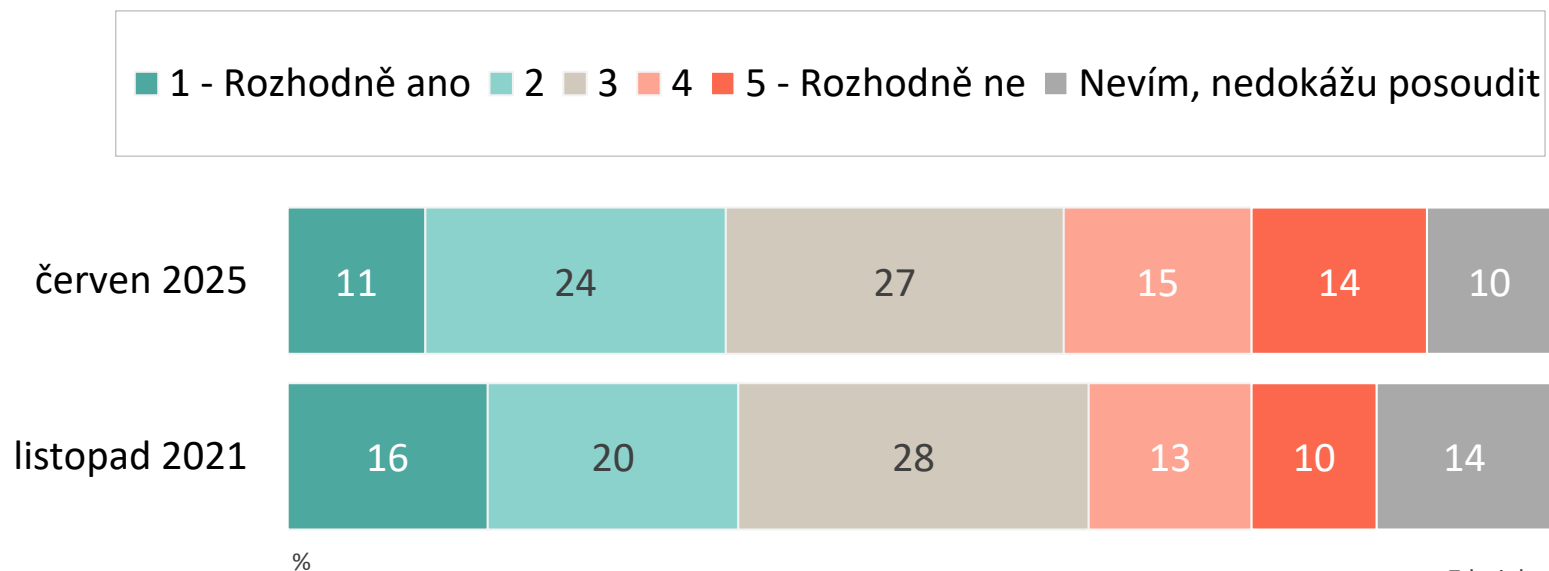
Zdroj dat:
STEM 06/2025, CAWI
STEM 11/2021, CAWI
STEM 10/2019, CAPI, CAWI

S tvrzením, že se nevládní neziskové organizace věnují potřebným tématům, souhlasí 35 % a nesouhlasí 29 % lidí.

Ve společnosti mírně převažují ti, kdo souhlasí s tvrzením, že se nevládní neziskové organizace věnují potřebným tématům a dělají tak práci, která má smysl (35 %), nad těmi, kdo s tvrzením nesouhlasí (29 %). Dalších 27 % zaujímá středový postoj a 10 % nedokáže posoudit. Ve srovnání s rokem 2021 jsou výsledky poměrně stabilní, ovšem přece jen s mírným poklesem rozhodného souhlasu s tvrzením a naopak s mírným nárůstem nesouhlasu s tvrzením.

Poznámka: Tato otázka jako jediná z indexových otázek nebyla v roce 2019 dotazována. Proto je zde uvedeno jen srovnání s rokem 2021.

„Obecně vzato, máte pocit, že se nevládní neziskové organizace věnují potřebným tématům a dělají tak práci, která má smysl?“

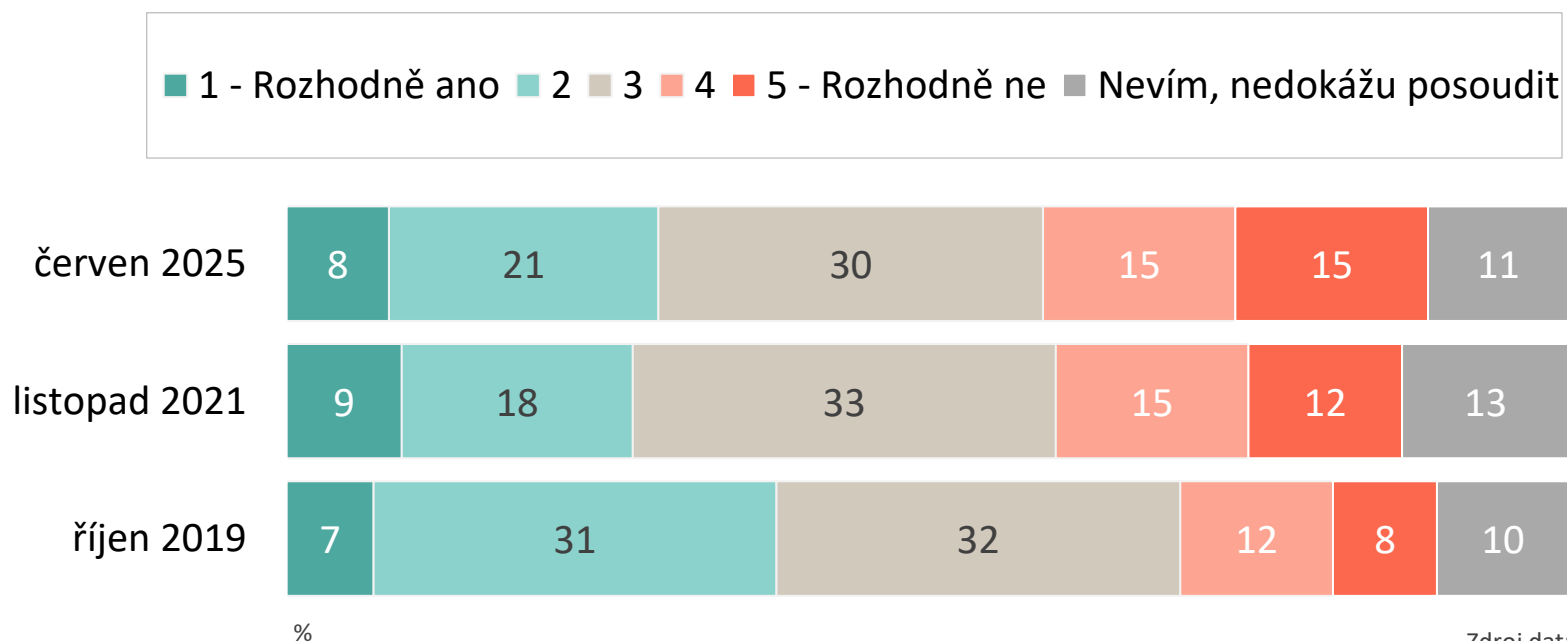
Zdroj dat:
STEM 06/2025, CAWI
STEM 11/2021, CAWI

Také vnímání poctivosti pracovníků v nevládních neziskových organizacích dělí společnost přibližně na třetiny.

Pohled na poctivost lidí v neziskových organizacích opět společnost dělí do tří podobně velkých skupin: 29 % dotázaných na otázku odpovědělo, že lidem v neziskových organizacích jde o dobrou věc, nejen o vlastní prospěch. Kolem 30 % na tuto otázku nemělo vyhraněný postoj a 30 % s výrokem vyjádřilo nesouhlas. Každý desáté se k výroku nedokázal vyjádřit.

Ve srovnání s rokem 2021 jde o relativní stabilitu. Ovšem v roce 2019 byla důvěra veřejnosti v poctivost zaměstnanců neziskových organizací vyšší, stejně jako důvěra v ostatní lidi a většinu institucí.

„Řekl(a) byste, že lidé v neziskových a nevládních organizacích jsou poctiví a jde jim o dobrou věc, nejen o vlastní prospěch?“

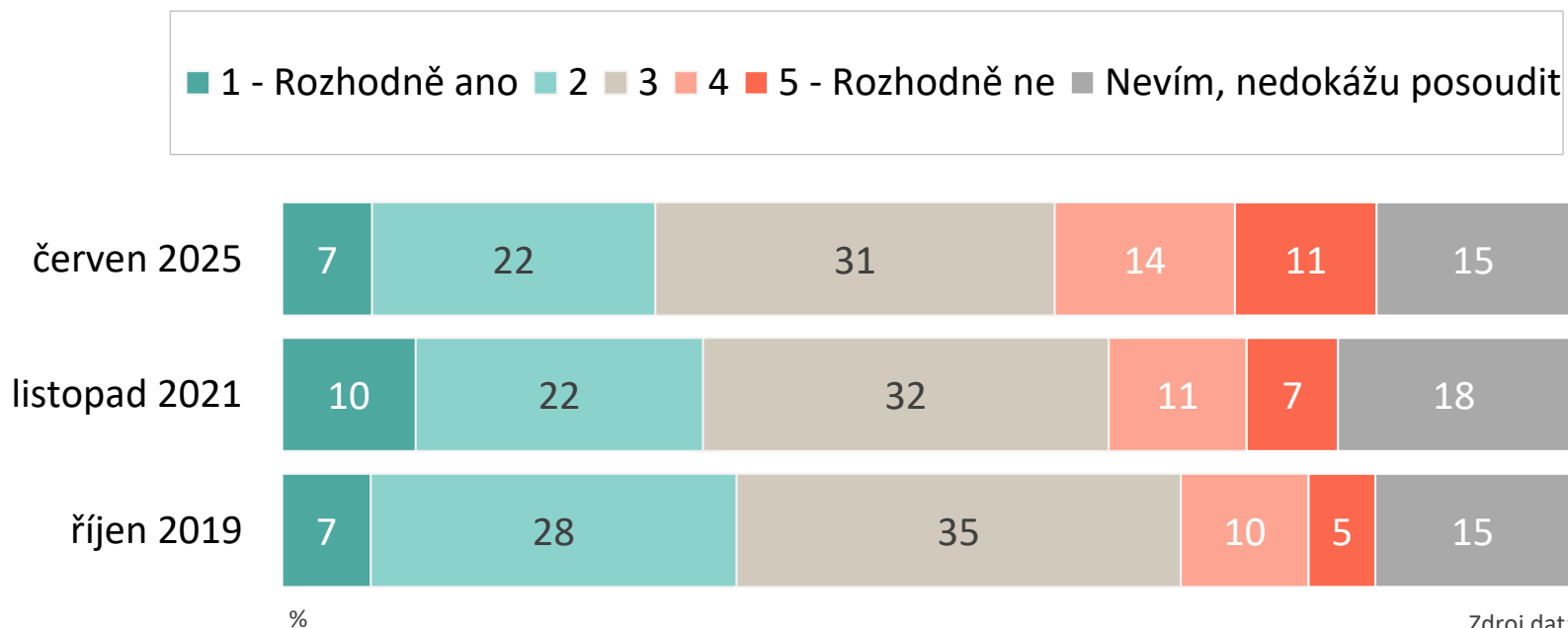

Zdroj dat:
STEM 06/2025, CAWI
STEM 11/2021, CAWI
STEM 10/2019, CAPI, CAWI

Hodnocení výsledků neziskových organizací je ze čtyř opakovaně měřených oblastí tou, kde oproti roku 2021 došlo k nejvýraznějšímu zhoršení.

I poslední ze čtyř položek pro konstrukci indexu důvěry v neziskové organizace dělí veřejnost velmi přibližně na třetiny, pokud pomineme ty, kteří se k výroku nedokázali vyjádřit (těch je zde cca 15 %). Zároveň jde o oblast, kde se oproti roku 2021 jednoznačně zhoršilo hodnocení výsledků práce neziskových organizací. Lehce se snížil počet respondentů popisujících výsledky práce neziskových organizací jako rozhodně dobré (z 10 % na 7 %). Narostl podíl těch, naopak s tvrzením o dobrých výsledcích neziskových organizací rozhodně nesouhlasí (ze 7 % na 11 %)

„Řekl(a) byste, že nevládní neziskové organizace mají v tom, co dělají, dobré výsledky?“

Zdroj dat:
STEM 06/2025, CAWI
STEM 11/2021, CAWI
STEM 10/2019,CAPI, CAWI

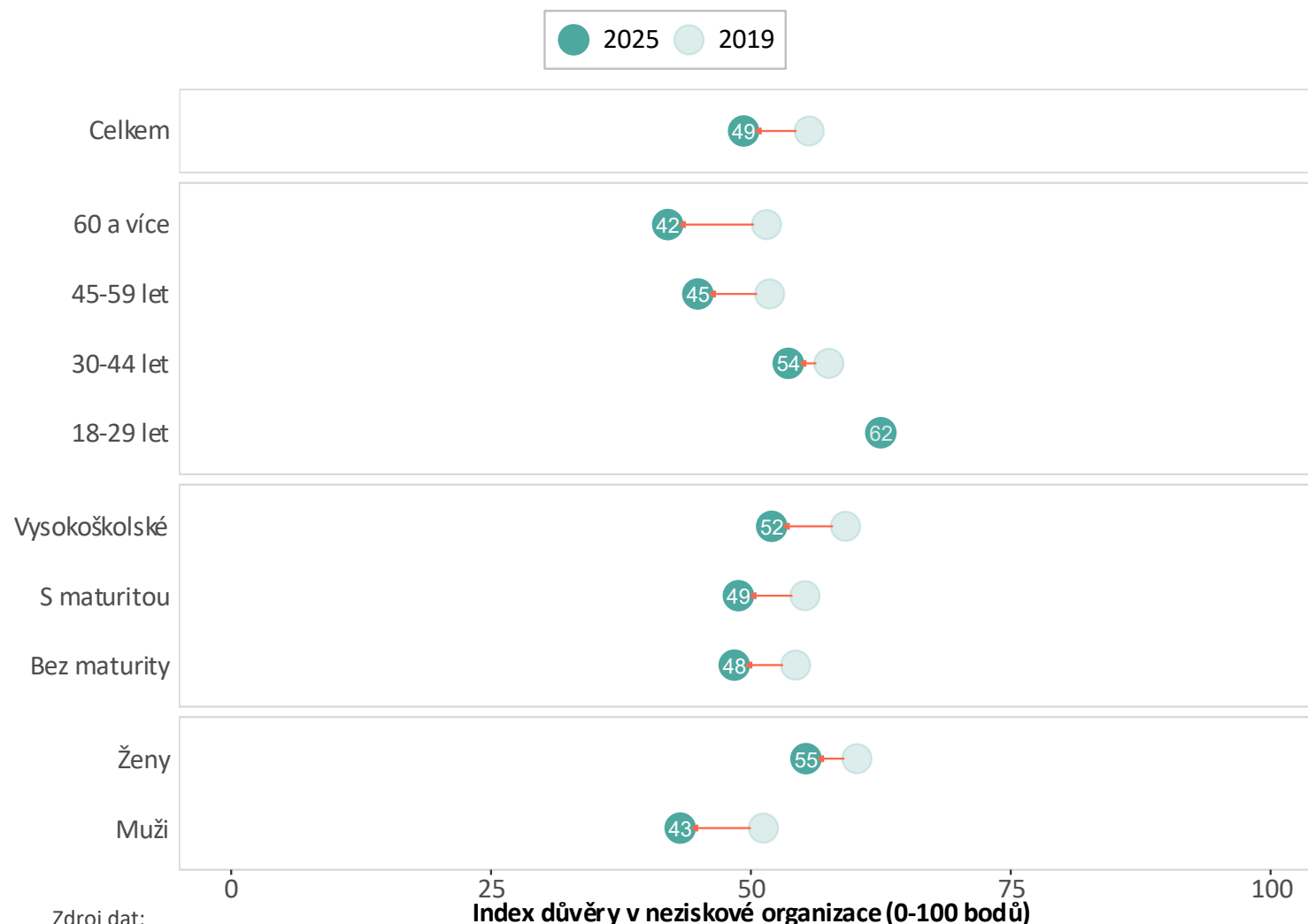
Důvěra v neziskové organizace je vyšší u žen a u mladších. Důvěra ve srovnání s r. 2019 poklesla téměř ve všech skupinách.

Na základě předchozích čtyř otázek (sledujících u neziskových organizací aspekty sympatie, potřeby, poctivosti a výsledků) byl sestaven index důvěry NNO, který na bodové škále od 0 do 100 (vyšší hodnoty znamenají vyšší důvěru) popisuje, nakolik lidé obecně důvěřují těmto organizacím a jejich působení.

V průměru nabývá index důvěry u české veřejnosti hodnoty 49,3, což oproti roku 2019 představuje značný pokles (z hodnoty 56).

K poklesu důvěry došlo u všech zkoumaných skupin s výjimkou nejmladší věkové kategorie 18 až 29 let, kde se průměrná míra indexu nezměnila.

Srovnání je pouze indikativní. V roce 2019 byl průměrový index sestaven jen ze 3 položek, protože jedna z aktuálních indexových položek nebyla dotazována. Navíc dotazník v roce 2019 měl jinou strukturu – šlo o výzkum s jiným zaměřením a respondenti byli na úvod konfrontováni s větším množstvím konkrétních organizací, což mohlo ovlivnit jejich další odpovídání.

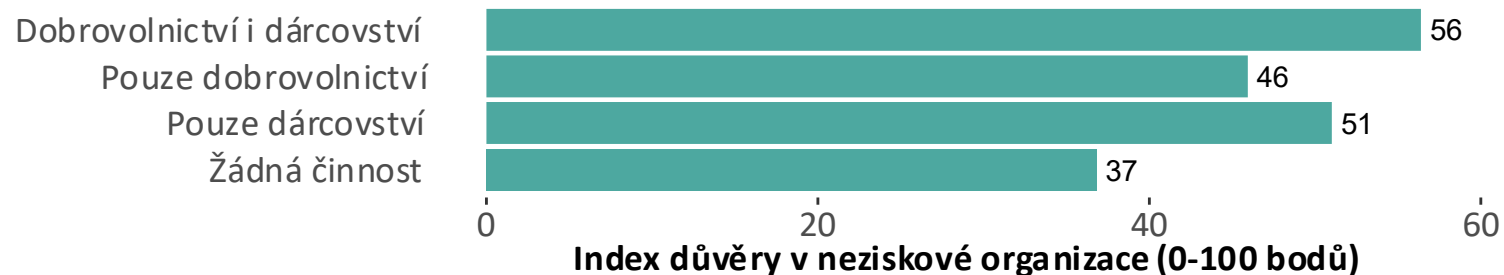
Zdroj dat:
STEM 06/2025
STEM 10/2019

Větší důvěře se neziskové organizace těší u lidí, kteří jejich služeb využívají.

Vlastní zapojení do dobrovolnictví nebo dárcovství je spojeno s vyšším indexem důvěry v neziskové organizace. Konkrétně lidé, kteří se ani nezapojují do dobrovolnictví, ani nedávají žádné peníze na dobročinné účely, mají index důvěry v nevládní neziskové organizace 37, zatímco naopak ti, kteří se do dobročinnosti zapojují obojím způsobem, mají index 56, tedy přibližně o 20 bodů vyšší.

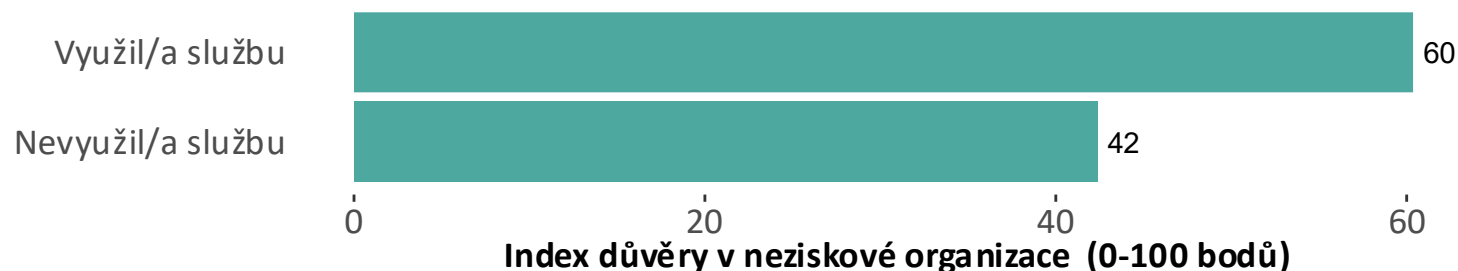
Podobná je situace i u souvislosti mezi využíváním služeb neziskových organizací (osobně nebo využívá někdo v domácnosti) a indexem důvěry. Zatímco lidé, kteří žádnou službu v posledním roce nevyužili (nebo i toho nejsou vědomi), mají index důvěry 42, lidé, kteří nějakou službu využili, mají index důvěry 60, tedy opět skoro o 20 bodů vyšší.

Typologie podle formy dárcovství

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Využil/a jste Vy osobně nebo někdo z Vaší rodiny v posledních 12 měsících službu realizovanou nějakou nevládní neziskovou organizací (např. spolek, sportovní klub, obecně prospěšná společnost, charita atp.)

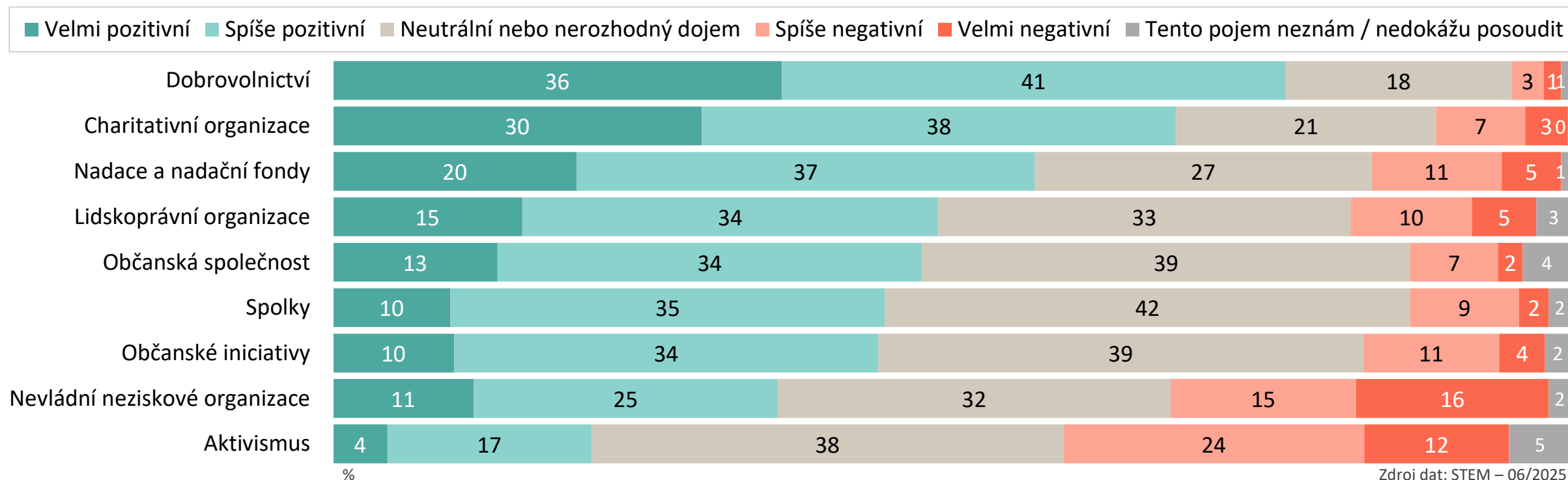
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Asociace s různými oblastmi a aspekty neziskového sektoru

Z vybraných aspektů občanského sektoru mají lidé nejpozitivnější asociace s dobrovolnictvím, nejméně pozitivní s aktivismem.

Nejvíce pozitivní se v očích lidí jeví dobrovolnictví. Kladně ho hodnotí 77 % dotázaných, dalších 18 % neutrálně, negativně téměř nikdo. Pozitivní hodnocení výrazně převažuje i u charitativních organizací, a to v 68 % případů. Samotný do určité míry zastřešující pojem „nevládní neziskové organizace“ má vzhledem k ostatním pojmům relativně horší konotace. Nejméně pozitivní konotace má aktivismus.

„Jaký dojem ve Vás vyvolávají následující pojmy, kterými se označují různé části nebo aspekty občanského sektoru?“

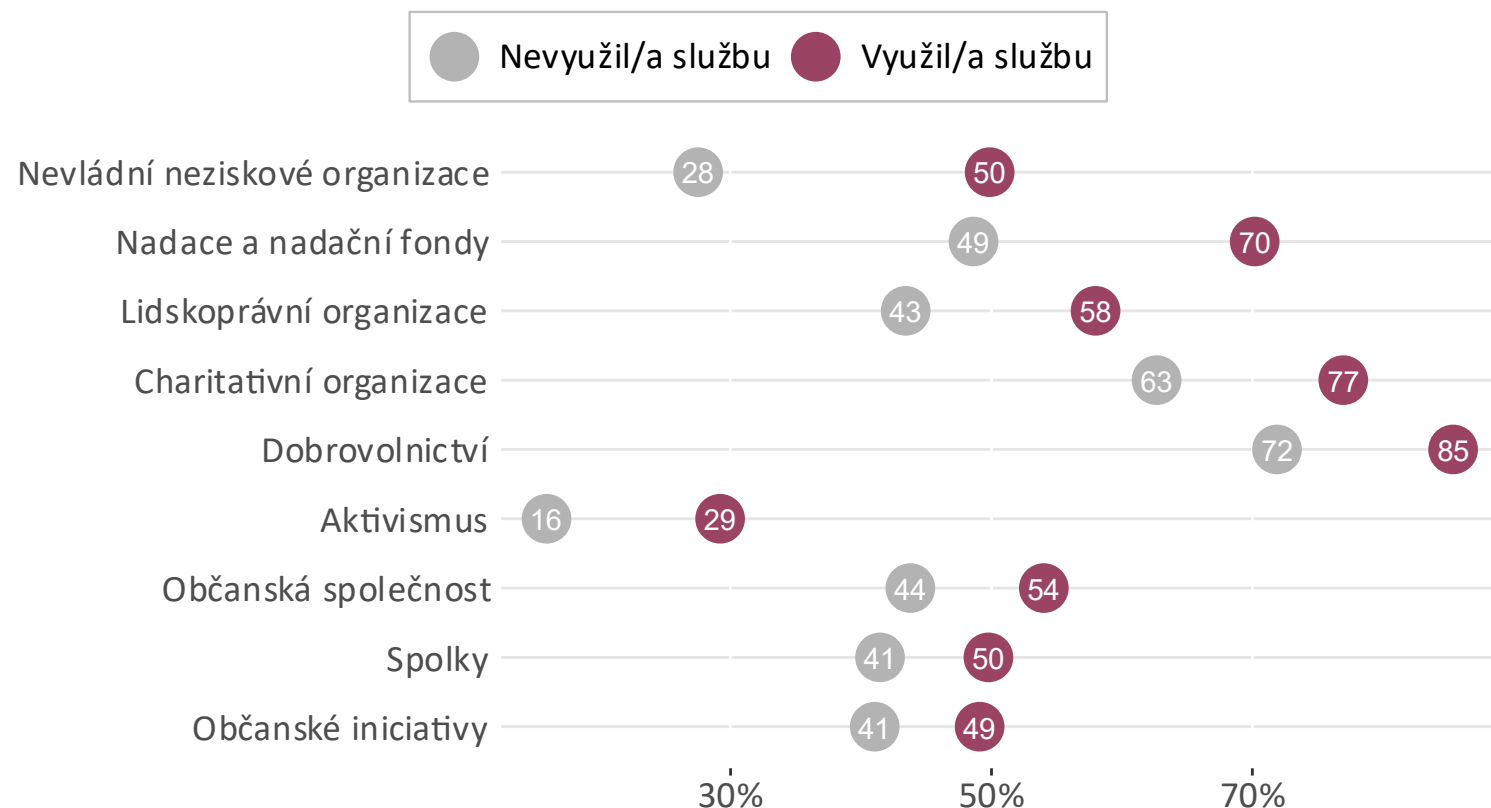
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Pojmy spojené s neziskovým sektorem jsou univerzálně vnímané pozitivněji mezi těmi, kdo neziskové služby sami využívají.

Obecně platí, že pokud lidé sami (nebo někdo z jejich domácnosti) využili v posledních 12 měsících některou ze služeb poskytovaných neziskovými organizacemi, mají tendenci vnímat vybrané aspekty neziskového sektoru více pozitivně (hodnoty v grafu pro skupiny „využila/a službu“ jsou vždy vyšší). Největší rozdíl se přitom objevuje u obecného pojmu nevládní neziskové organizace (22 p. b.) a u pojmu nadace a nadační fondy (21 p. b.). Naopak u pojmů občanská společnost, spolky a občanské iniciativy jsou rozdíly ve vnímání nejmenší (kolem 10 p. b.).

„Jaký dojem ve Vás vyvolávají následující pojmy, kterými se označují různé části nebo aspekty občanského sektoru?“

(Podíl Velmi + Spíše pozitivní; pojmy řazeny sestupně dle rozdílu)

Využil/a osobně/někdo z rodiny v posledních 12 měsících
službu realizovanou nějakou nevládní neziskovou organizací

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Ženy vnímají téměř všechny vybrané části/aspekty neziskového sektoru pozitivněji než muži.

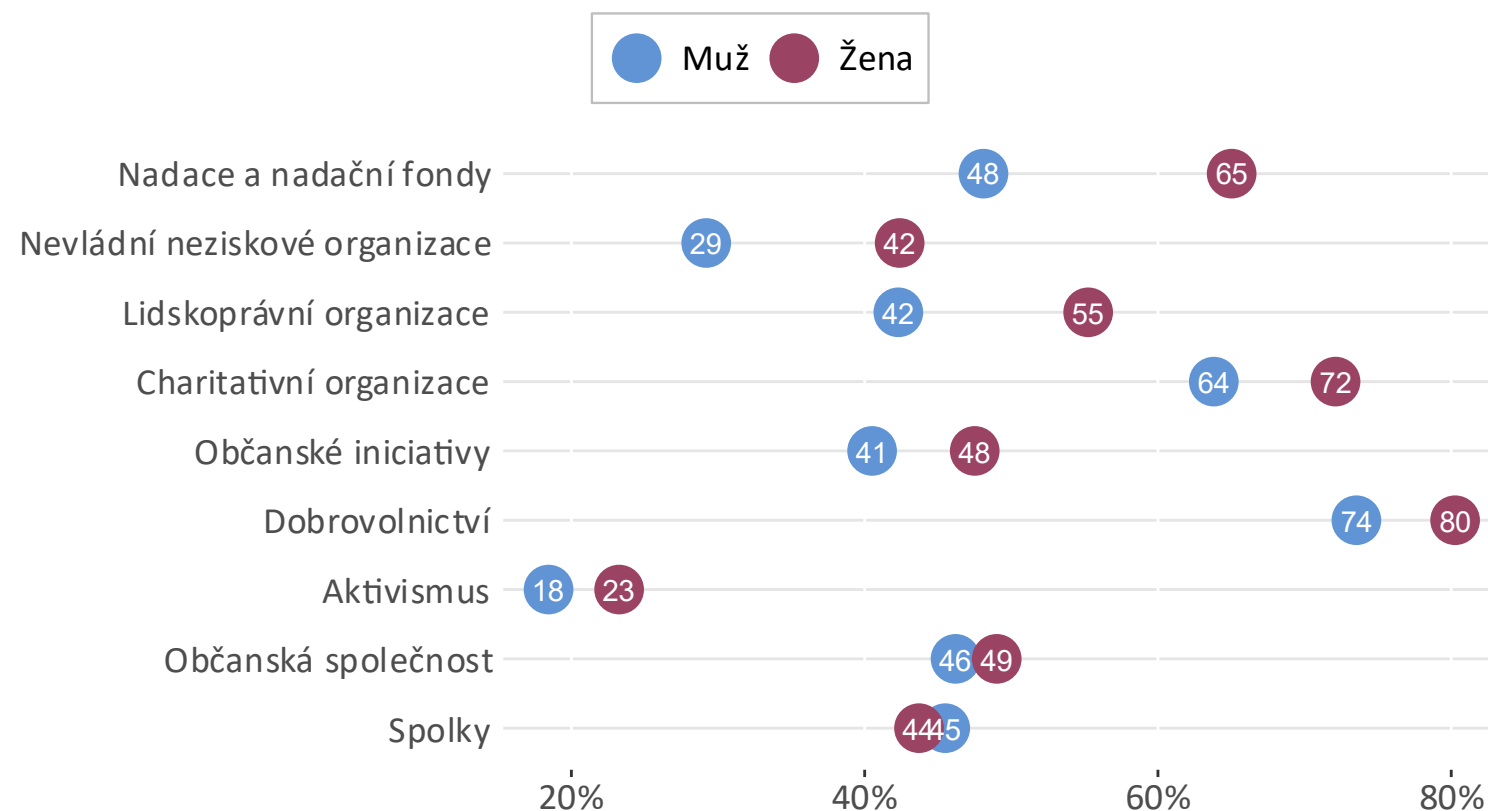
Výše v dokumentu zmíněná vyšší hodnota indexu důvěry v neziskové organizace u žen se projevuje i v jejich pozitivnějším vnímání vybraných aspektů neziskového sektoru.

Především vnímají pozitivněji než muži pojem nadace a nadační fondy (rozdíl 17 p. b.), nevládní a neziskové organizace (13 p. b.) a také lidskoprávní organizace (13 p. b.).

Naopak malé rozdíly jsou ve vnímání pojmů občanská společnost a spolky, kde mezi ženami a muži prakticky neexistuje rozdíl v podílu těch, kdo tyto pojmy vnímají pozitivně.

„Jaký dojem ve Vás vyvolávají následující pojmy, kterými se označují různé části nebo aspekty občanského sektoru?“

(Podíl Velmi + Spíše pozitivní; pojmy řazeny sestupně dle rozdílu)

Zdroj dat: STEM – 06/2025

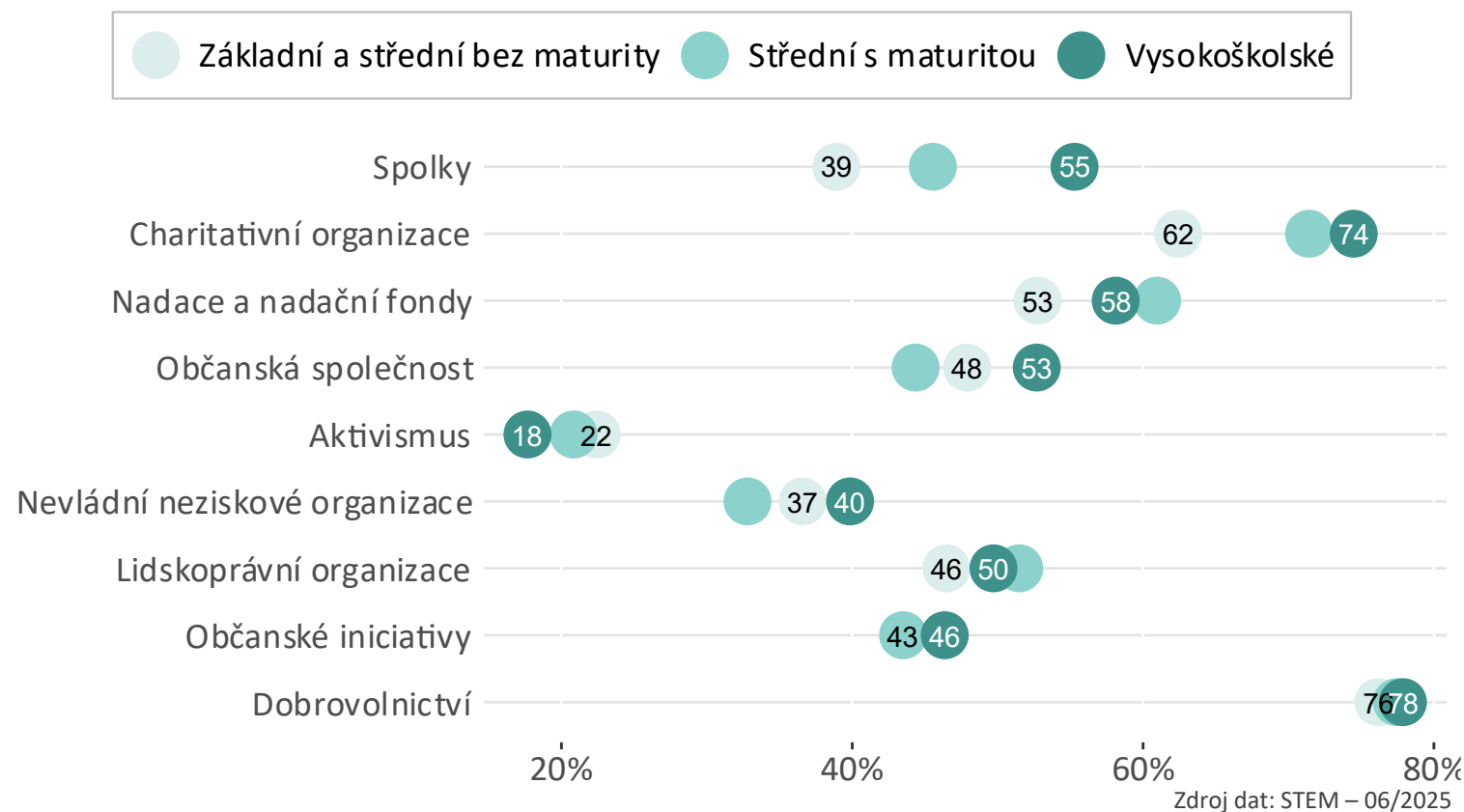
Vzdělání především souvisí s tím, jak lidé vnímají pojem „spolky“ a „charitativní organizace“. Pro ostatní pojmy jsou rozdíly spíše menší.

Lidé s vyšším vzděláním vnímají pozitivněji pojem „spolky“ a také pojem „charitativní organizace“. To může být překvapivé, protože tyto organizace by měly sloužit především sociálně znevýhodněným, což je stav, který typicky souvisí spíše s nižším vzděláním.

Naopak u pojmů jako dobrovolnictví a překvapivě ani lidskoprávní organizace nebo občanské iniciativy se rozdíly podle vzdělání příliš neobjevují. Také pojem aktivismus je vnímán podobně negativně napříč vzdělanostními skupinami.

„Jaký dojem ve Vás vyvolávají následující pojmy, kterými se označují různé části nebo aspekty občanského sektoru?“

(Podíl Velmi + Spíše pozitivní; pojmy řazeny sestupně dle rozdílu mezi „ZŠ a bez mat.“ a „VŠ“)

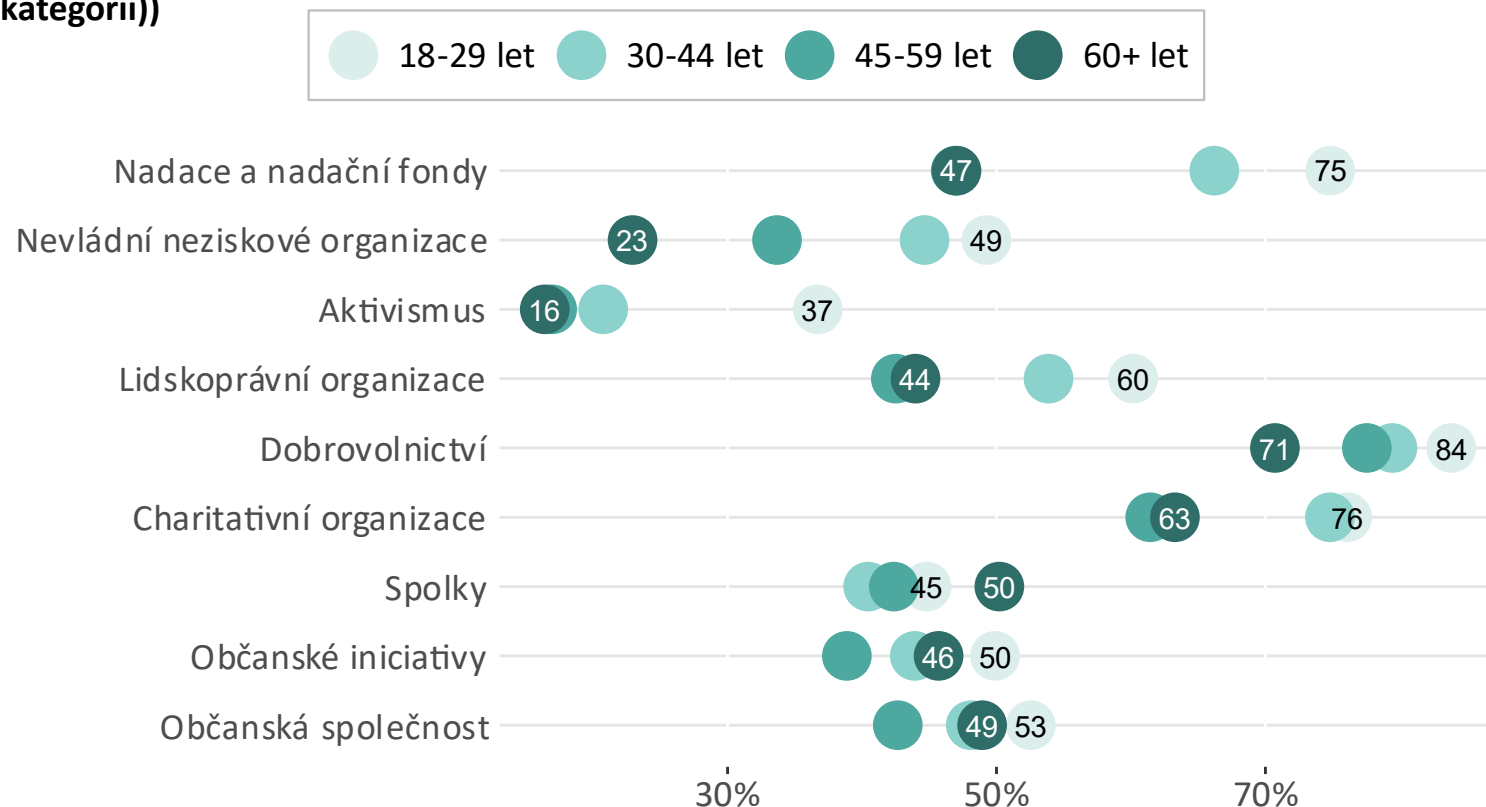
Mladší lidé hodnotí pozitivněji než lidé 60+ téměř všechny části/aspekty neziskového sektoru.

Největší rozdíl v hodnocení aspektů neziskového sektoru dle věku se objevuje u nadací/nadačních fondů (kde je rozdíl mezi nejstarší a nejmladší věkovou skupinou 28 p. b.) a u nevládních neziskových organizací (kde je rozdíl 26 p. b.)

Naopak největší mezigenerační shoda panuje u vnímání pojmů „občanská společnost“ (rozdíl 4 p.b.), „občanské iniciativy“ (4 p.b.) a „spolky“ (5 p.b.)

„Jaký dojem ve Vás vyvolávají následující pojmy, kterými se označují různé části nebo aspekty občanského sektoru?“

(Podíl Velmi + Spíše pozitivní; pojmy řazené sestupně dle rozdílu mezi nejmladší a nejstarší věkovou kategorií)

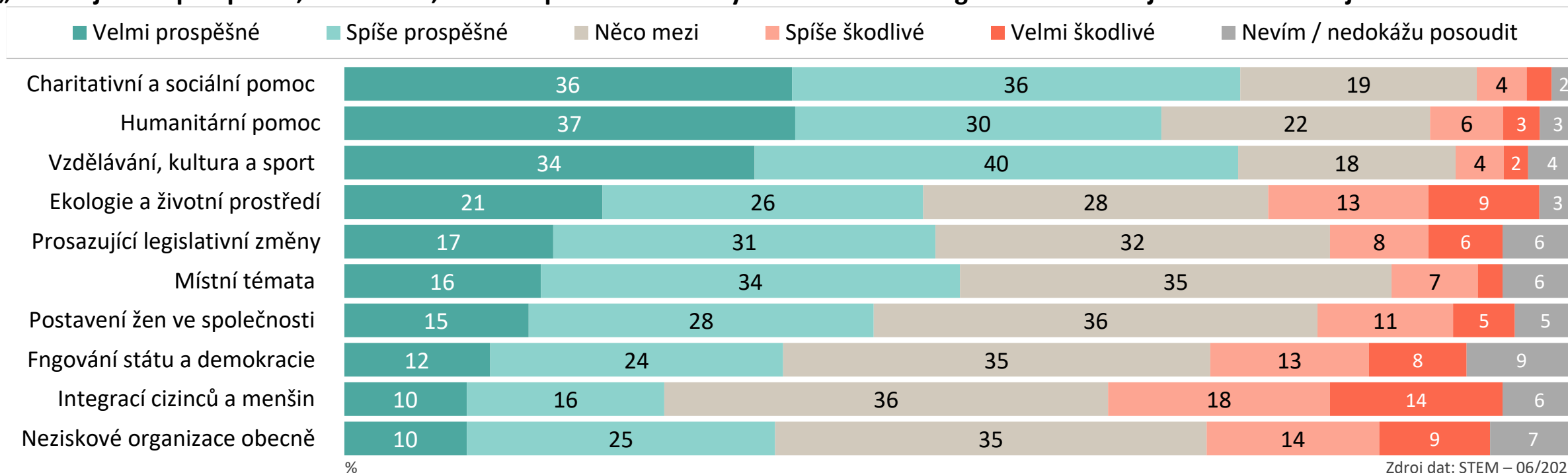

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Za nejvíce prospěšné mají Češi charitativní, humanitární a vzdělávací neziskové organizace. Za škodlivé nejvíce lidí označuje organizace na integraci cizinců a menšin, ale i neziskové organizace obecně.

Pokud se bavíme o konkrétních oblastech působení, jasná většina veřejnosti hodnotí jako prospěšné působení neziskových organizací v oblastech charitativní a sociální pomoci (72 %), vzdělávání, kultury a sportu (74 %) a humanitární pomoci (67 %). V řadě dalších oblastí pak přibližně polovina hodnotí působení jako prospěšné, třetina ambivalentně a mezi 10 až 20 % hodnotí působení jako škodlivé (sem patří oblast ekologie, prosazování legislativních změn, organizace zabývající se místními tématy, fungováním státu a demokracie a také postavením žen ve společnosti). Za škodlivé lidé nejčastěji označují působení neziskových organizací v tématu integrace cizinců a menšin.

„Považujete za prospěšné, či škodlivé, že u nás působí neziskových a nevládních organizace zaměřující se na následujících oblastech“

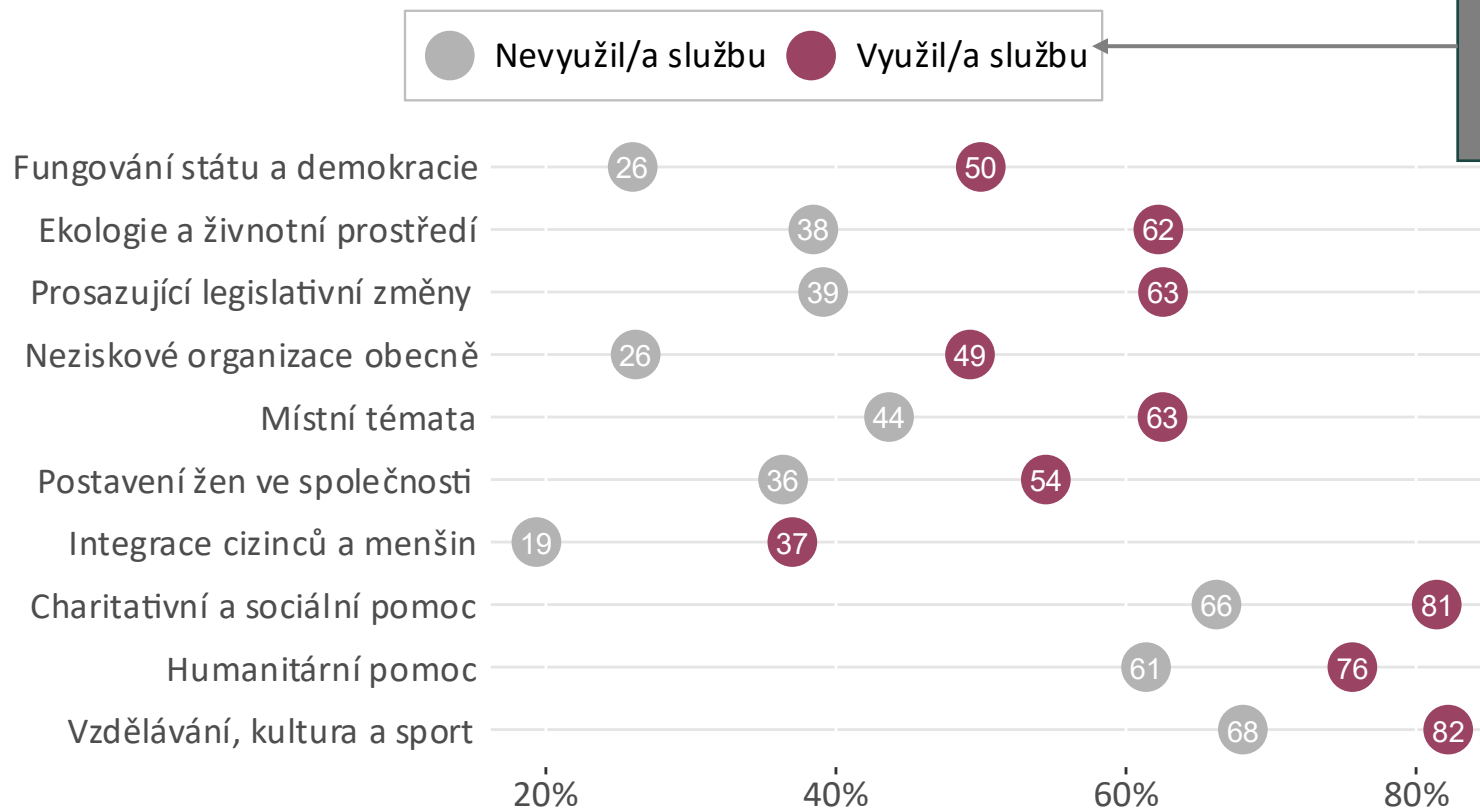
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Lidé, kteří sami někdy využívají služeb neziskových organizací, mají tendenci vnímat je jako prospěšnější napříč oblastmi.

Největší rozdíly mezi těmi, kdo v posledních 12 měsících využili, nebo naopak nevyužili službu neziskové organizace, pozorujeme u organizací zaměřených na demokracii a fungování státu, a dále poté u organizací zaměřených na ekologii a prosazování legislativních změn.

Největší shodu nalezneme u organizací zaměřených na vzdělávání, humanitární pomoc a charitativní pomoc, tedy u organizací obecně hodnocených jako prospěšnější.

**„Považujete za prospěšné, či škodlivé, že u nás působí neziskových a nevládních organizace zaměřující se na následujících oblastech“
(Podíl Velmi + Spíše prospěšné; pojmy řazené sestupně dle rozdílu)**

Využil/a osobně/někdo z rodiny v posledních 12 měsících službu realizovanou nějakou nevládní neziskovou organizací?

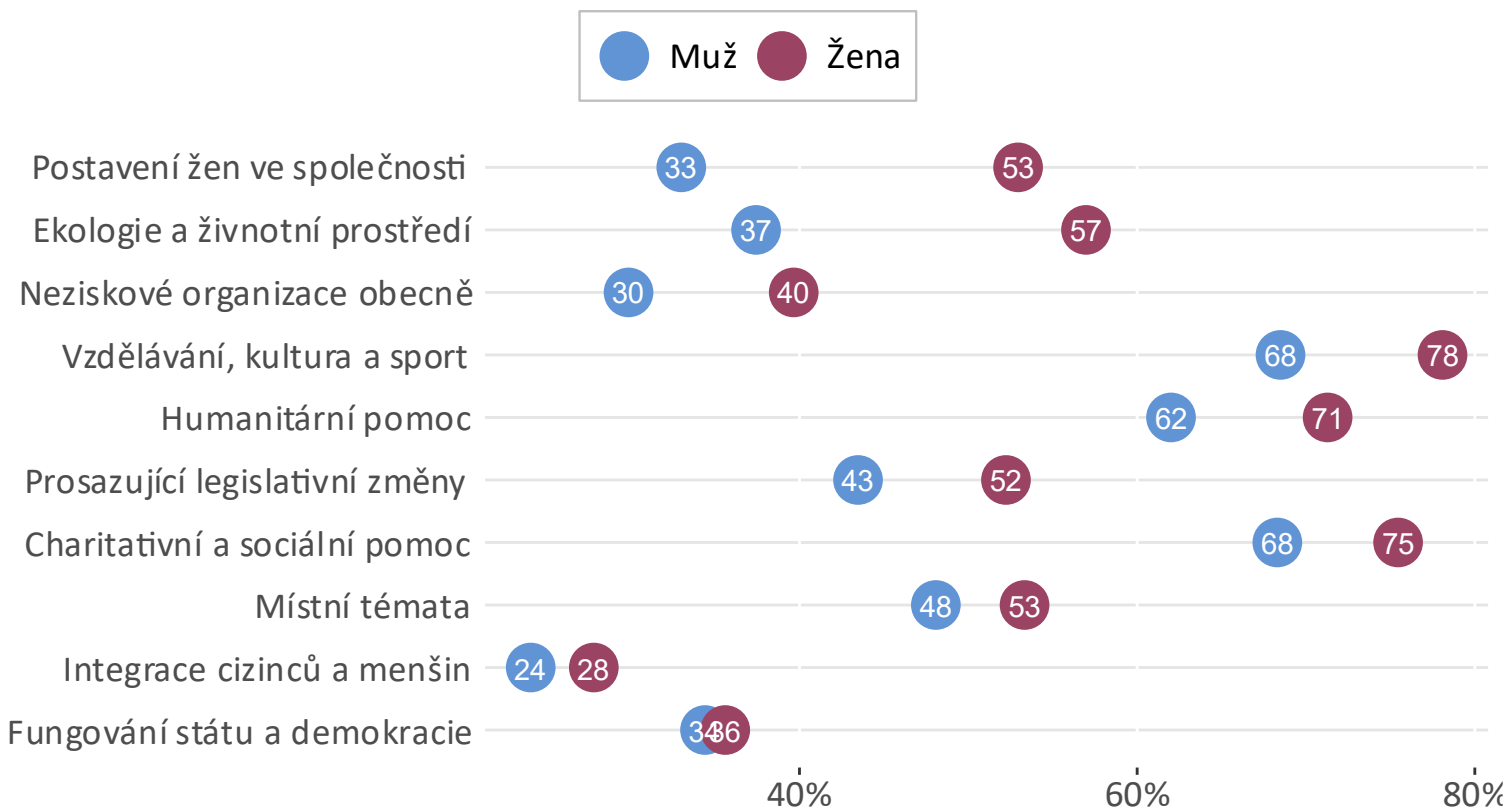
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Ženy považují působení organizací za prospěšnější než muži především v oblastech postavení žen ve společnosti, ale také v oblasti ekologie.

Ženy obecně považují neziskové organizace za prospěšnější než muži. Největší náskok mají u organizací zaměřených na postavení žen ve společnosti a ochranu životního prostředí.

Kde naopak pohlaví nehraje příliš velkou roli, je hodnocení organizací zaměřených na integraci cizinců a menšin a na fungování státu a demokracie (oboje oblasti, které jsou vnímány obecně jako spíše méně prospěšné).

**„Považujete za prospěšné, či škodlivé, že u nás působí neziskových a nevládních organizace zaměřující se na následujících oblastech“
(Podíl Velmi + Spíše prospěšné)**

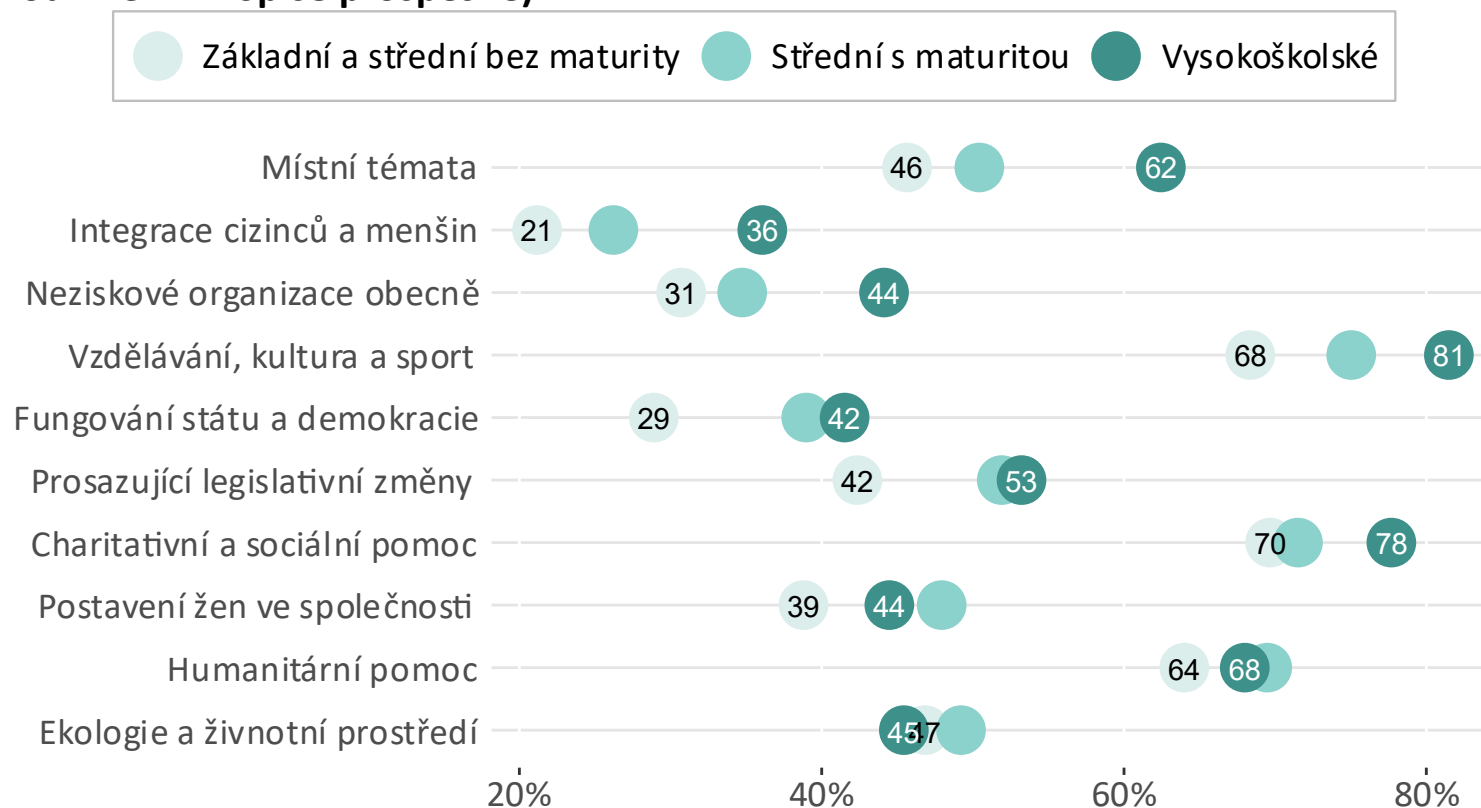
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Největší propast v hodnocení prospěšnosti působení neziskových organizací dle vzdělání je v oblasti integrace cizinců a menšin a také v oblasti fungování státu a demokracie, ale i u hodnocení NNO obecně.

Co se vnímané prospěšnosti týče, neziskové organizace zaměřené na místní témata jsou nejvíce kontroverzní napříč vzdělanostními skupinami. V závěsu jsou organizace zaměřené na integraci cizinců a menšin, ale i neziskové organizace celkově.

Naopak nejvíce se lidé napříč vzdělanostními skupinami na míře prospěšnosti shodují u organizací zaměřených na humanitární pomoc a ochranu životního prostředí.

**„Považujete za prospěšné, či škodlivé, že u nás působí neziskových a nevládních organizace zaměřující se na následujících oblastech“
(Podíl Velmi + Spíše prospěšné)**

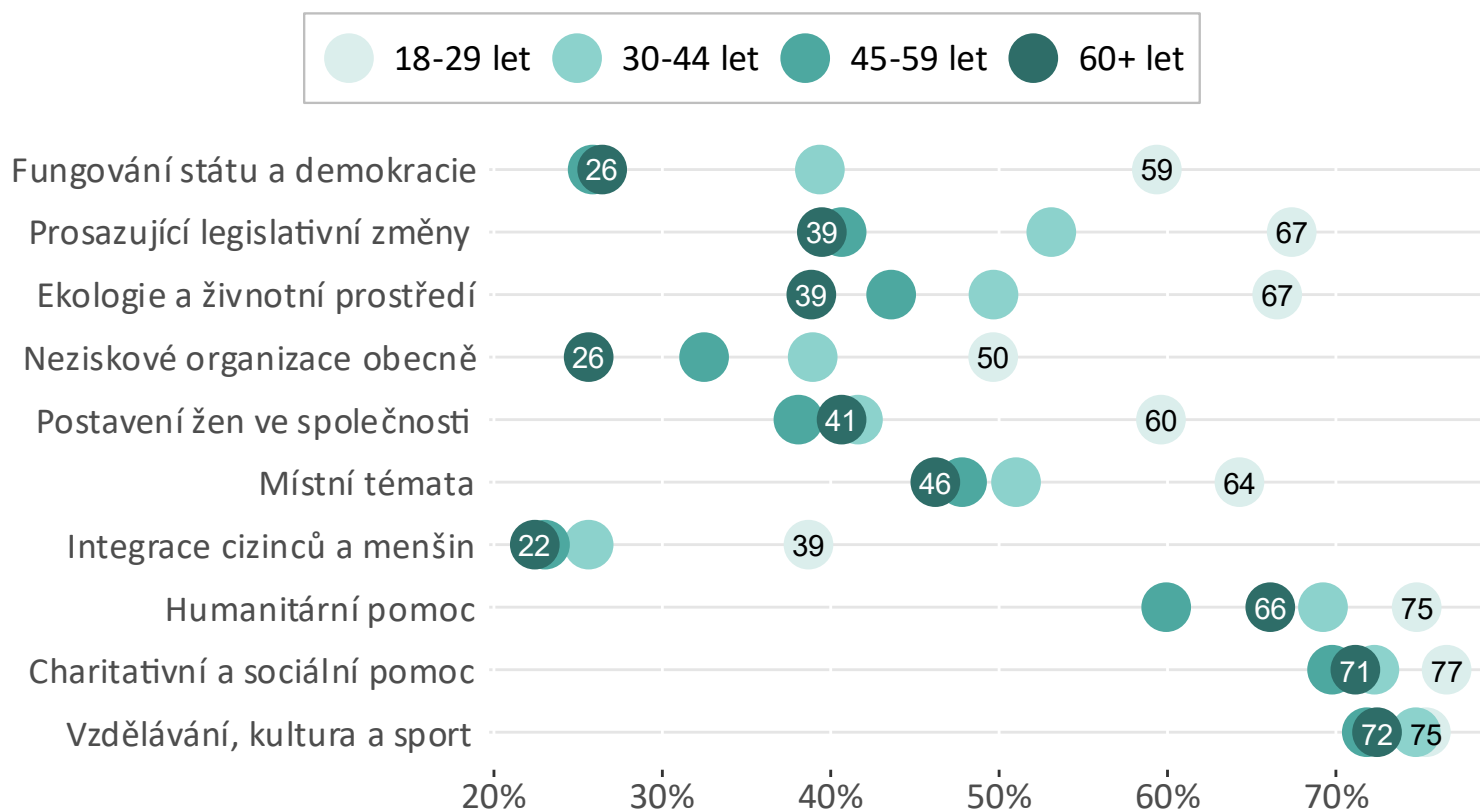

Největší mezigenerační shoda v prospěšnosti je u vzdělávání, kultury a sportu a sportu a charity. Největší propast je u oblasti fungování demokracie.

Lidé napříč generacemi se shodují na míře prospěšnosti organizací zaměřených na vzdělávání, kulturu a sport, charitu a humanitární pomoc.

Kde se generace neshodnou, jsou organizace zaměřené na fungování demokracie, prosazující legislativní změny a ekologii.

**„Považujete za prospěšné, či škodlivé, že u nás působí neziskových a nevládních organizace zaměřující se na následujících oblastech“
(Podíl Velmi + Spíše prospěšné)**

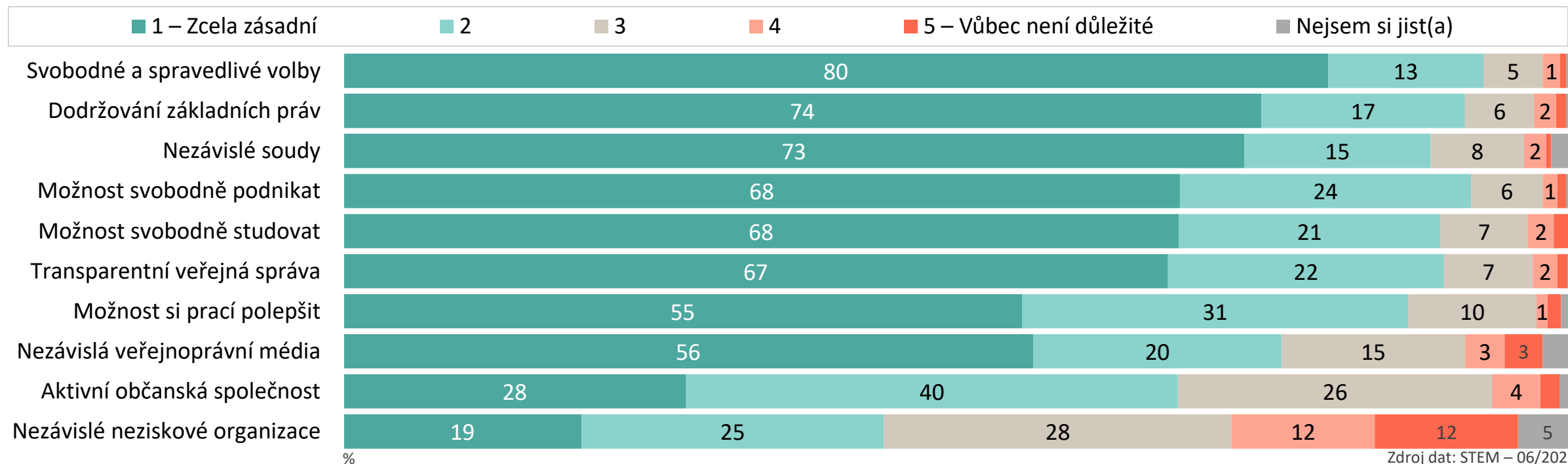
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Vnímání neziskových organizací v širším společenském kontextu

Nejdůležitější prvky pro fungování demokratické společnosti jsou pro lidi svobodné volby, nezávislé soudy a dodržování základních práv.

Možnost „nezávislé nevládní neziskové organizace, které zastupují různé skupiny občanů“, byla z nabízených možností považována za zcela zásadní nejméně často (pro 19 % respondentů). To může souviset s výše popsanou rozpolceností české veřejnosti ohledně celkového vnímání neziskového sektoru a neziskových organizací. Zároveň na druhém místě odspoda je možnost „Občané, kteří se zajímají o veřejné dění a zapojují se do dění ve svém okolí“ (v grafu jako aktivní občanská společnost). Je tedy vidět, že lidé dávají větší váhu institucionálním pojistkám demokracie a také aspektu ekonomických příležitosti plynoucích z demokracie než rozměru participace.

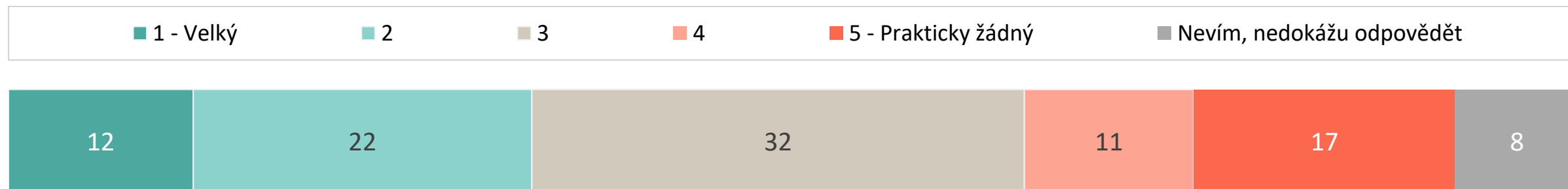
„Jak důležité jsou podle Vás následující prvky pro fungování demokratické společnosti?“

Třetina lidí hodnotí význam neziskových organizací jako poměrně velký, třetina naopak jako prakticky žádný či zanedbatelný.

Při hodnocení celkového významu nevládních neziskových organizací pro naši společnost se vrací motiv rozdělení společnosti na třetiny: třetina přikládá NNO velký význam, třetina hodnotí jejich celospolečenský význam ambivalentně a třetina jako malý nebo žádný.

„Jaký je podle Vás obecný význam neziskových a nevládních organizací pro naši společnost?“

%

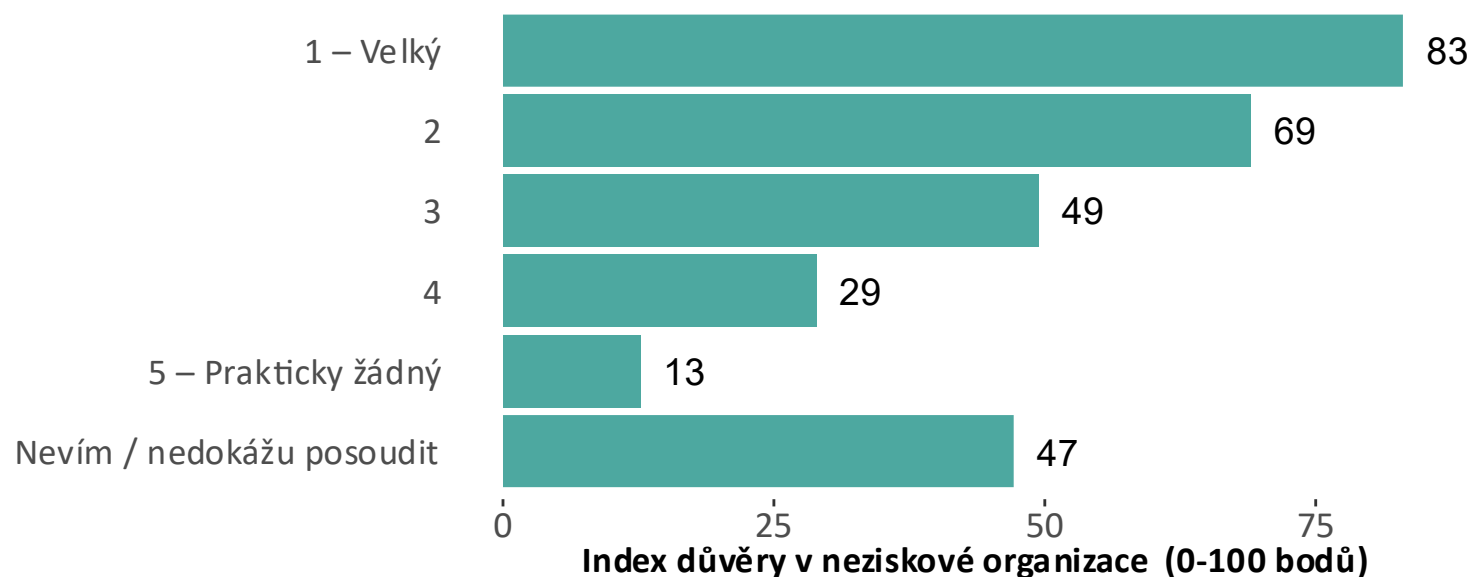
Zdroj dat: STEM – 06/2025

Důvěra v neziskové organizace je silně pozitivně korelována s vnímaným významem. Malá důvěra je tedy spojena především s tím, že lidé organizacím přikládají i malý význam.

Důvěra v neziskové instituce a jejich vnímaný význam pro společnost spolu silně korelují.

Respondenti, kteří hodnotí význam neziskových a nevládních organizací pro společnost jako velký, mají v průměru index důvěry v neziskové organizace 83 bodů. Naopak ti, kdo si myslí, že prakticky nemají význam, mají průměrnou hodnotu indexu jen 13.

„Jaký je podle Vás obecný význam neziskových a nevládních organizací pro naši společnost?“

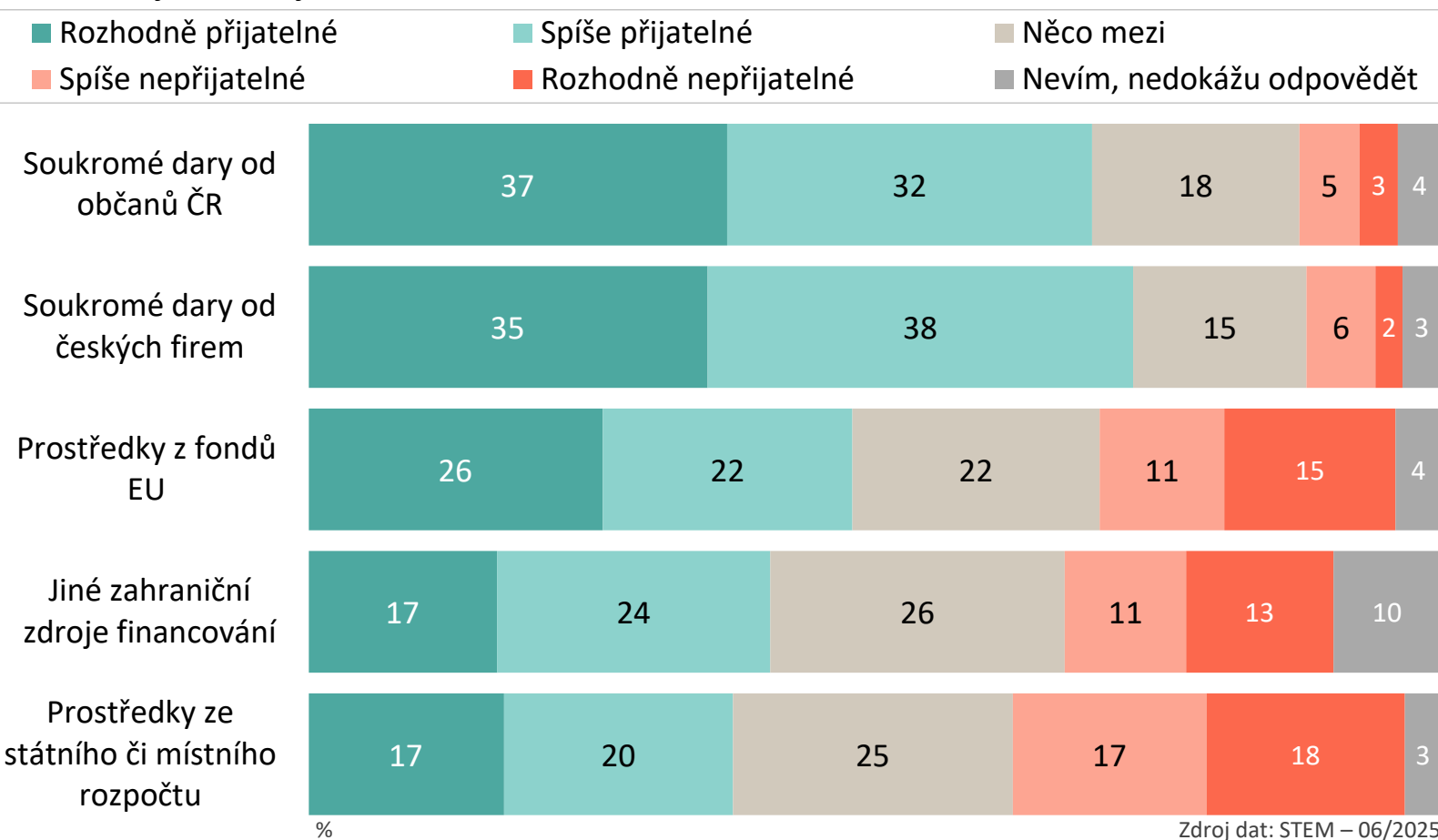

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Nejpřijatelnějšími zdroji financování neziskových organizací jsou soukromé dary od občanů ČR a firem.

Ze zdrojů financování neziskových organizací hodnotí lidé jako nejpřijatelnější soukromé dary od občanů ČR (69 %) či českých firem (72 %). Zároveň je pro lidi v obecné rovině přijatelnější financování neziskových organizací z fondů EU než z prostředků veřejných rozpočtů. Veřejné rozpočty jsou jediným z nabízených zdrojů financování, který považuje za nepřijatelný stejně lidí jako za přijatelný. U ostatních přijatelnost výrazně převládá.

Kromě toho, co si samy vydělají (vlastní činnost, členské příspěvky), získávají nevládní neziskové organizace finance z různých zdrojů. Jak přijatelné nebo nepřijatelné podle Vás je, aby se financovaly z následujících zdrojů?

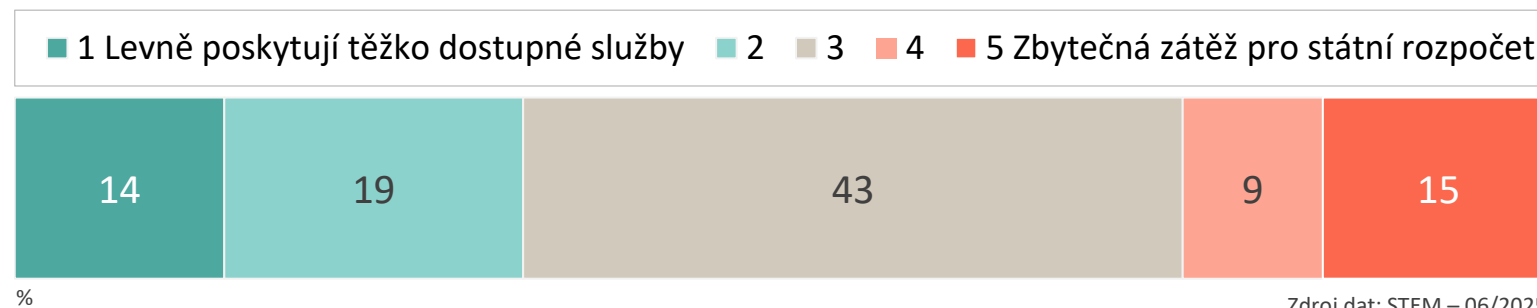
Zdroj dat: STEM – 06/2025

V otázce pomyslného dilematu, zda NNO spíše levně dodávají služby, nebo představují zbytečnou zátěž pro rozpočet, převládá mírně první postoj.

Třetina dotázaných vidí neziskové organizace spíše jako nákladově výhodné poskytovatele jinak těžko dostupných služeb, zatímco 21 % je vnímá spíše jako zbytečnou zátěž pro státní rozpočet. Skoro polovina dotázaných, 43 %, má nevyhraněný postoj, což opět ukazuje, že část lidí má vůči neziskovému sektoru jako celku ambivalentní, rozpolcené postoje.

Za zbytečnou zátěž pro rozpočet považuje NNO více než dvakrát tolik mužů (34 %) než žen (15 %).

„Který z pohledů na nevládní neziskové organizace je Vám osobně bližší?“

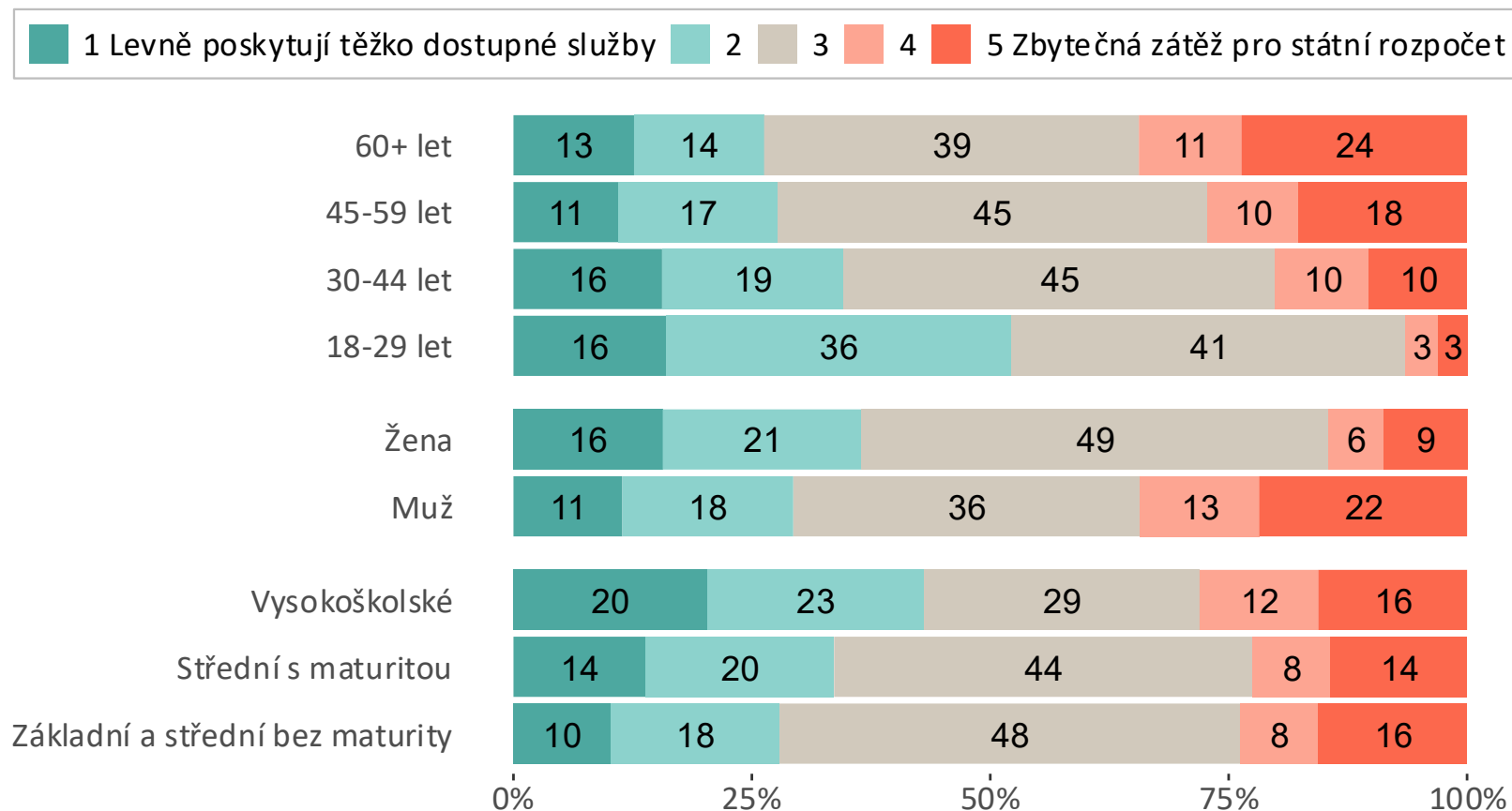

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Za zbytečnou zátěž pro veřejné rozpočty považuje neziskové organizace více než dvakrát tolik mužů než žen.

Za zbytečnou zátěž pro státní rozpočet považují neziskové organizace častěji muži než ženy a lidé nad 60 let. Napříč vzdělanostními skupinami se podíl těch, kdo vnímají neziskové organizace jako zbytečnou zátěž pro rozpočet neliší, ale s vyšším vzděláním roste pravděpodobnost jasného příklonu k tvrzení, že neziskové organizace levně poskytují těžko dostupné služby. Naopak lidé s nižším vzděláním častěji vyjadřují ambivalentní postoj.

„Který z pohledů na nevládní neziskové organizace je Vám osobně bližší?“

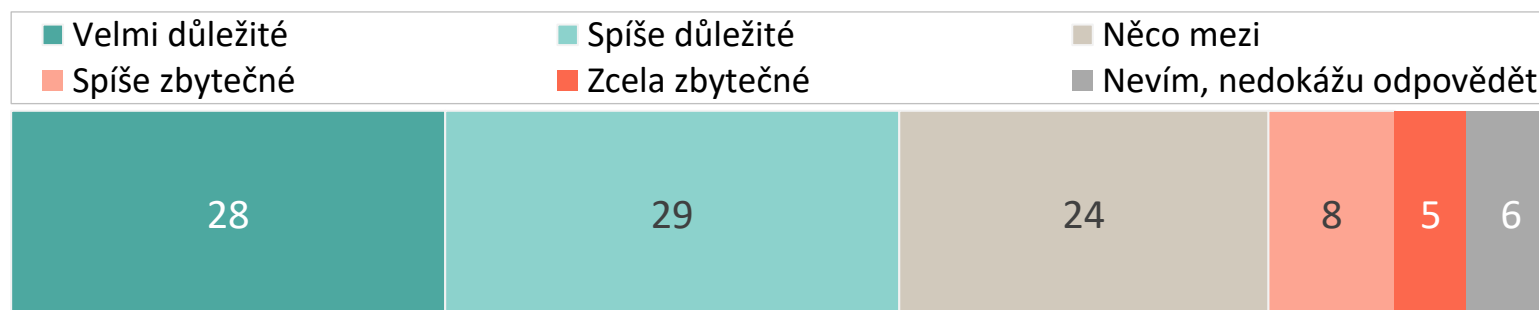

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Více než polovina veřejnosti hodnotí NNO jako důležitého aktéra pro vypořádání se s následky živelných katastrof a jiných krizí. Jen 13 % je vnímá jako v tomto ohledu zbytečné.

V konkrétní situaci pomoci s vypořádáním se s následky živelných katastrof je hodnocení nevládních neziskových organizací výrazně pozitivnější než v případě obecných hodnocení. Zatímco u obecných hodnocení jsme se typicky setkávali s rozdělením veřejnosti na třetiny, v kontextu živelných katastrof hodnotí skoro 60 % veřejnosti neziskové organizace jako důležité, další téměř čtvrtina dává středové hodnocení a jen asi každý osmý je považuje za zbytečné.

„Jak hodnotíte roli nevládních neziskových organizací při vypořádávání se s následky živelných katastrof a jiných krizí (organizace finančních sbírek, koordinace dobrovolníků, přímá pomoc na místě)? Pro jejich efektivní řešení jsou:“

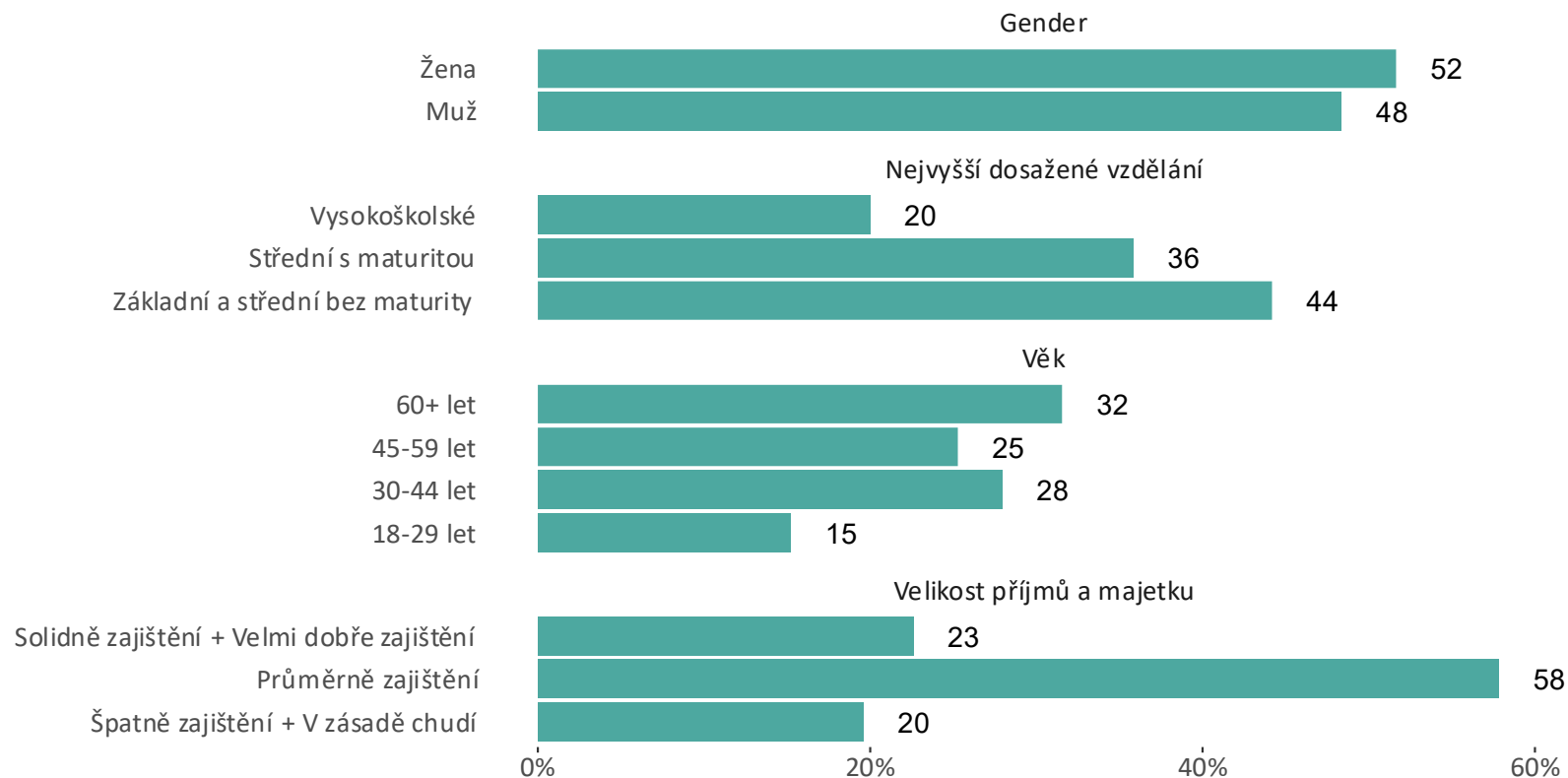
%

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Demografické složení výběrového souboru

Demografické složení výběrového souboru

Složení výběrového souboru z hlediska věku, pohlaví a vzdělání odpovídá přibližně stavu ze SLDB 2021. Kromě toho sledujeme také subjektivní vnímání vlastní domácnosti z hlediska příjmů a majetku.

Zdroj dat: STEM – 06/2025

Zadavatel:

Nadace OSF

Zpracovatel:

STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú.

Kontakt:

Jaromír Mazák

Jaromir.mazak@stem.cz

www.stem.cz

STEM

| Nadace **OSF**